

## Wakita á WAHAYU Á YUHANNA

### *Názu á fantau an ñane Yuhanna*

<sup>1</sup> Wakita na wá, á mara názena Yaisu \*Almasiihu á kátá marateranse ge emnde a slera á Dadaamiya. Ge ñane keni a vantaa ba Dadaamiya duksa ñanna ge se marateránmárá, ganakini a njarka an kaltáda názena watse ba jirire á de magava á katafke na. Daaci Yaisu Almasiihu a naba ðelive malika-aara ge iya Yuhanna sleslera-aara, a se marisaa ñane nasherire á duksa-aha ñanna baðemme. <sup>2</sup> Duwa-aaruwa ge iya keni, ya ndaterhe názena ya naana ya na baðemme ge emnde, ya ðalese geni una ñanna elva á Dadaamiya, a ndaasa ba Yaisu Almasiihu an ire-aara, baðemme á duksa-aha ñanna ba jirire.

<sup>3</sup> Barka ge edda una má ankwá ndaha wakita á elva ñanna a sawa áza Dadaamiya na; barka ge emnde na tá ankwá cena elva ñanna keni, tá ámberá fansaarefe na keni. Adaba herzhap-teherzhe sarte na watse á magava duksa-aha ñanna baðemme átekwa na.

### *Use á Yuhanna ge aiklaisiya-aha am ekse-aha gergere vuye*

<sup>4</sup> Ba iya Yuhanna ñanna zlaðe áðaliye una keni, yá puwakurte use-aaruwa ge kure aiklaisiya-aha na kwá am ekse-aha gergere vuye am larde á Aziya na. A magakurnaamaga

Dadaamiya ngurna, a vakurteva hairire. Ba nane Dadaamiya am fakta keni ndza anƙwa, kina keni á ba anƙwa, watse á sawa keni ba nane na. Tara Shedekwe-aha-aara na ta vuye a bazlateraa nane á katafke-aara am kurshi á sleksire-aara na, <sup>5</sup> antara Yaisu \*Almasiihu na nane sleseyde á jirire, nane gevge ba seke makaji ge tsete am fáyá, slekse arge slekse-aha keni bademme na, a magarakurnaamaga ba itare ngurna, a varakurteva hairire keni.

Yaisu Almasiihu wá, wayamitewáyá ge miya, a naba yaa shifa-aara, a nezlesaa miya am haypa an uzhe-aara. <sup>6</sup> Zlabe ádaliye, a vamite njá antara nane am sleksire-aara, ira a vamite limanire ge mága slera á Eddenjara Dadaamiya. Sey emnde bademme a demaranvedeme, a galargála ba nane palle dem ba ge d'ekid'eki. \*Aamin!

<sup>7</sup> Njane wá, kwaye nane anƙwa á sawa antara kumba, bademme á emnde watse tá nanna, antara ba emnde na ndza ta ngyanse upa am nane na keni, watse tá nanna. Emnde a jeba na tá áte duniya na bademme watse tá kyuwa, tá tsaka dákwa má watse á sawa nane. Una ba jirire watse á de magava ba estuwa. \*Aamin!

<sup>8</sup> Á bá Dadaamiya Yaakadada: «Ba iya una ya zunjwe arge duksa-aha bademme, watse ba iya njanna zlabe ádaliye am halavuwa á duksa-aha bademme.» Ba nane una kwaye am fantaufe keni kertenj ndza anƙwa, anƙwa vatená, á katafke keni watse á sawa ba nane njanna, bademme á sleksire á ba am erva-aara palle.

*Marápsemáre Yaisu \*Almasihu am ice á Yuhanna*

<sup>9</sup> Yá anjwa puwakuránta ba iya una keni, ya egdza emmekure Yuhanna. Iya antara kure ma ba palle, gamiyevge palle antara Yaisu \*Almasihu. Iya keni yá anjwa shá zlada ba seke kure. Daaci estuwa, farvaunđe á miya antara kure ba palle. Náza-aaruwa wá, ta eksivahe, náwa ta se eblyiya am dagave á háye áte wa na tá dahaná an Patmaus na. Ta bantsa ya magaa shagerkire adaba yá ndater elva á Dadaamiya, antara labare á Yaisu ge emnde. Daaci ma ba palle antara kure am sleksire-aara kina.

<sup>10</sup> Vacite nanna an kwaskwe á Yaakadada wá, a naba eksite ge Shedekwe Cufedde, daaci yá cena ba kwára umele á hula am iga-aaruwa an ndzedá jipu ba seke hula á derkwákwa.

<sup>11</sup> A biyantsa kwára nanna wá: «Puwetepuwa názena ká naaná ka na bademme áte nalmesh-eri, velatertevela ge aiklaisiya-aha na tá am ekse-aha gergere vuye na.» A ba nane wá: «Velatertevela ge emnde na tá am Aifaisus, ge emnde na tá am Samirna, ge emnde na tá am Pairgamus, ge emnde na tá am Tiyatira, ge emnde na tá am Sardis, ge emnde na tá am Filadailfiya, antara emnde na tá am Lawdikiya bademme.»

<sup>12</sup> Ya naba eptsapte ge zhara edda una á ndahi elva nanna, ware nane edda-aara? Ya naa ba duksa-aha na tá bazla kára á fanus-aha átekwa na vuye kalkale ta maganaa an dindar. <sup>13</sup> Zlabe adaliye, ya naa duksa ba seke urimagwe, á tse am dagave á duksa-aha nanna, an tsekwa am

nanɣyuwe sladɔde de ba áte iga á sera-aara, a ngudese uksuwe an párápara ta maganaa an dindar ɲane keni. <sup>14</sup> Úgje á ire-aara dzayye ba telle jauje ba ge sluzhe keni, ice-aha-aara tá mbe á ba an mbe ba seke nara á kára. <sup>15</sup> Sera-aha-aara ba seke ire na má ta devese am egzla ba kyaɲɲe. Kwára-aara ge ɲane ba seke hula á yawe má á degeza áte guwa yaikke. <sup>16</sup> A ɲaa terlyakwa-aha vuye am naɗafa-aara. Katsakar an gá sláre we bukerɔde aɲkwa á segashe am mbuwe-aara, wafka-aara á mbe ba pelpele ba seke kára á vaciya átire.

<sup>17</sup> Iya ba yá puwete ice-aaruwa áte ɲane wá, kreppe ya mbedehe am sera-aara, ganevge ba seke una ni baaka shifa am iya na. Daaci a naba fetaa ba ɲane ɲanna naɗafa-aara áte iya: «A waɲka lyawa,» á bina á elvan ge iya. «Degiya ba iya edda una ya zunɲwe ba iya arge duksa baɗemme, am halavuwa á duksa baɗemme keni watse ba iya ɲanna,» á bina. <sup>18</sup> «Ba iya edda una yá njá an shifa dem ba ge ɗekideki, ndza emtsanemtsa, amá náwa ya tsanetse am fáyá, yá njá an shifa ba ge ɗekideki, ba iya una yá an egdza a tsekweram á fáyá ɲanna baɗemme. <sup>19</sup> Daaci puwetepuwa názena ká nanna kina, názena aɲkwa á magava, antara una watse á de magava á katafke na baɗemme. <sup>20</sup> Náwa nasherire buwa yá ndaksa ya: Terlyakwa vuye na ká aɲkwa zharaná am naɗafa-aaruwa na wá, tá mara malika-aha vuye áte aiklaisiya-aha vuye na. Duksa vuye na ta maganaa an dindar ge fazla kára á fanus-aha átekwa na maa, itare tá mara aiklaisiya-aha vuye ɲanna.»

## 2

### *Elva na á velaná Yaisu á dem Aiklaisiya á Aifaisus*

<sup>1</sup> Puwetepuwa elva na, velantevela ge Malika á aiklaisiya á Aifaisus: Banánba wá: Náwa názena á ndaaka edda una a ɲanaa ɲane terlyakwa vuye am naɗafa-aara na. ɲane á ja ɗába am dagave á duksa vuye na ta maganaa an dindar ge ɓazla kára á fanus-aha átekwa na. A ba ɲane wá: <sup>2</sup> Diyandiya slera á ɲa baɗemme, diyandiya wáva á ɲa, antara duksa na ká aɲkwa ɓashaná ka baɗemme. Diyandiya ganakini ekka ká taa vaterteka baráma ge emnde a mága emtaɲkire. Emnde na ta bantsa itare ta emnde a ɓela-aaruwa mbate keni fida, ka habezesa ka názu am hala-aatare, ka naba shantauhe ganakini ta emnde a fida, una ɲanna keni diyandiya ya baɗemme. <sup>3</sup> Kwaye ɲane duksa na ká ɓashaná ka aɗaba iya, aley gazlaɲka ɗekidfeke. <sup>4</sup> Amá aɲkwa duksa palle ka badzanva ka: Ekka yakiyaaya, wayakika mázla-aara seke una ndza ka wayiya am zuɲɲwire na. <sup>5</sup> Eddzama emtsaade ba shagera áte njá á ɲa am fantaufe, diyeddiye ba ka ma ka mbaɗe am sarte-ara keni. Eptseptsá am tuba, fantaufe zlaɓe áɗaliye ba seke una ndza ka maganaa am fantaufe na. Máki eptsanɲa am tuba, náwa yá aɲkwa duwa á dezeɲa, yá de jánaaja tate á fá kára á fanus á ɲa am sleɗe-aara. <sup>6</sup> Amá náwa názu á kaku yawe cekwa: Aɗaba ekka keni yakanaaya názena tá maganá emnde á Nikaulas ba seke una ya yanaa ya.

<sup>7</sup> Kwaya ɲane názena á baterná Shedefkwe Cufedde ge aiklaisiya-aha á Dadaamiya. Edda una aɲkwa hyema-aara a cenevaacena. Ge emnde na má garega ndzedá, yá de vaterta za egdza á náfá á shifa na am zlanna á Dadaamiya na ge itare.

*Elva na á velaná Yaisu á dem Aiklaisiya á Samirna*

<sup>8</sup> Puwetepuwa elva na, velantevela ge Malika á aiklaisiya á Samirna. Banánba wá: Náwa názena á ndaaka edda una zuɲɲwe ba ɲane arge duksa bademme, am halavuwa á duksa bademme keni ba ɲane ɲanna, ndza emtsamta, amá tsetse am fáyá na. A ba ɲane wá:

<sup>9</sup> Diyandiya zladá á ɲa bademme, diyandiya talagire na a shaa ka na, amá berbire á jirire keni tá ndavaná á ba ázeɲa. Diyandiya emtaɲkire na tá tsakaná Yahudiya-aha áte ka na bademme. Ta bantsa ta Yahudiya-aha, amá ta Yahudiya-aha á ba áte we, itare ta emnde á Shaitaine.

<sup>10</sup> Herzhapteherzhe zladá á kure ge kure, kwaye watse Shaitaine á de ndzedá arge kure, á de puwa emnde umele am dagave á kure á dem danɲay, amá gazlauka defikdefi. Náwa watse kwá de ná zladá am hare kelaawa, ma gevge áte emtsa keni tsawatse ba shagera. Yá de vakurte ladá á kure, ladá ɲanna wá, shifa.

<sup>11</sup> Kwaya ɲane názena á baterná Shedefkwe Cufedde ge aiklaisiya-aha á Dadaamiya. Edda una aɲkwa hyema-aara a cenevaacena. Ge emnde má garega ndzedá, itare á de shaterka emtsa na watse á ceɓa emnde ge buwire na.

*Elva na á velaná Yaisu á dem Aiklaisiya á Pairgamus*

<sup>12</sup> Puwetepuwa elva na, velantevela ge Malika á aiklaisiya á Pairgamus: Banánba wá: Náwa elva na á ndaaka edda una an katsakar an gá slare we bukerde na: A ba nane wá: <sup>13</sup> Diyandiya ekse á na, diyandiya ganakini ká ba am tate na ni á njá amkwa Shaitaine an sleksire-aara na. Ta jaa shifa á Antipas á ba am dagave á kure adaba nane á ndater elva-aaruwa ge emnde, kezlanveka fetarfire-aara áte iya dfekidfeke. Ta janaa á ba am dagave á kure ekse á Shaitaine nanna, aley baaka názu a eksanaa una nanna áte kure, fetarfire á kure áte iya ba kelaara. <sup>14</sup> Amá náwa názu ka badzanva ka: Ekka ka puwa emnde a daba názena ndza a kwaratersaa \*Balaama ge emnde am mba á na. Adaba Balaama, ndza a kwaransaa nane pute á mbedfa \*Iserayiila-aha á dem haypa ge sleksu \*Balak. Ndza ta vaterta estuwa ektápaare ge Iserayiila-aha geni a zaruze hyuwa á mága hele, antara mága zawarire. <sup>15</sup> Daaci ekka ká an emnde a mága ba jeba á una nanna zlafe adaliye am mba á na. Tá ankwá magava an názena ta mbatersaa emnde a Nikaulas ge emnde na. <sup>16</sup> Ay degiya eptsepsa am tuba. Máki ká eptseka am tuba, ba kinamina náwa yá duwa an katsakar na á segashe am mbuwe-aaruwa na, yá de wava an emnde nanna.

<sup>17</sup> Kwaya nane názu á baterná Shedefekwe Cufedfe ge aiklaisiya-aha á Dadaamiya. Edda una ankwá hyema-aara a cenevaacena. Ge emnde na má garega ndzedfa, yá de vaterte dfáfá

á samaya. Dáfá na, tá taa diseka emndimag-waha, yá de vaterta antara nákwá dzayye, an puwa zhera átekwa, tá taa diseka emnde umele d'ekideki, sey ba edda una nákwá ñanna am erva-aara.

*Elva na á velaná Yaisu á dem Aiklaisiya á Tiyatira*

<sup>18</sup> Puwetepuwa elva na, velantevela ge Malika á aiklaisiya á Tiyatira. Banánba wá: Náwa elva na ni á ndaaka \*Egdza á Dadaamiya na. Ice-aha-aara ge ñane tá mbe á ba an mbe ba seke nara á kárá, sera-aha-aara keni ba seke ire na ta deveve am egzla kyanje na. A ba ñane wá: <sup>19</sup> Diyandiya slera á ña bademme, wáyáva á ña, antara fetarfire á ña, farvaunde á ña am duksa, ira maggwire á ña. Diyandiya ganakini ká ankwá wálá am duksa bademme jakuje ge una am fantaufe. <sup>20</sup> Amá náwa názu ka badzanva ka: Ekka, ka yanaa baráma ge Ijabail, mukse na a bantsa ñane, ñane nabi, mbate ankwá á mbaða emnde a slera-aaruwa á dem zawarire, antara za hyuwa á mága hele. <sup>21</sup> Ya vante sarte ganakini a eptseptsá am tuba, amá wayaaka, ñane á maga ba zawarire-aara. <sup>22</sup> A njinja ñane, sey yá zlavanaazlava á dem áhá, watse á tapánaatápa ba ñane áte vuwa-aara. Zala-aha-aara na ta magaa zawarire kerdé na keni, diyandiya iya zlaða na yá de faterarfe na. Sey máki eptsareptsá am tuba, yaránya mágava an mukse ñanna ba d'ekideki. <sup>23</sup> Bademme á egdzara á mukse ñanna, sey yá cebaterceba.



Tá de diyeddiye á ba áte una ɲanna aiklaisiya-aha, ganakini diyandiya ya názu am huɗe á emnde baɗemme, antara názena tá kataná itare na baɗemme. Ekkure baɗemme á kure na watse yá pelakursepele, ma ware keni á ba áte slera na ndza a maganaa edda-aara na.

<sup>24</sup> Amá kure emnde na ɗabakurka shagerkire na ta bantsa itare nasherire á Shaitaine, tshakurka na wá, shagera slera á kure, yá fakuraareka duksa umele mázle-aara ge kure.

<sup>25</sup> Amá duksa palle wá, ba tsawátse á ba áte názena ni kwa disa kure kina na, dem sarte na ni má watse sanaasa ya na. <sup>26</sup> Ge emnde na má garega ndzeɗa dem halawuwa-aara, yá de vaterte hakuma, tá de kwaráná ba itare emnde na fartareka áte iya na baɗemme. <sup>27</sup> Ge itare keni yá de vaterte ba hakuma na ndza a vita Edderwa ge iya na. Daaci tá de maganá ba itare hakuma áte emnde ɲanna an zade á íre, tá de ɲgerɗaternɲgerɗa ba seke má tá kyaba emgyegwe a gahe-aha. <sup>28</sup> Zlabe ádaliye, yá de vaterta antara terlyakwa á ireɲlya.

<sup>29</sup> Kwaya ɲane názena á baterná Sheɗekwe Cufedɗe ge aiklaisiya-aha á Dadaamiya, edda una aɲkwa hyema-aara, a cenevaacena.

### 3

#### *Elva na á velaná Yaisu á dem Aiklaisiya á Sardis*

<sup>1</sup> Puwetepuwa elva na, velantevela ge Malika á aiklaisiya á Sardis. Banánba wá: Náwa elva na á ndaaka ba edda una Sheɗekwe-aha á Dadaamiya vuye, antara terlyakwa vuye am

erva-aara na. A ba ñane wá: Iya diyandiya mága á ña bademme. Emnde tá zleba ba ka geni njaktenja áte shifa, mbate baaka shifa am ka. <sup>2</sup> Tsetse am hare, farefe ge ndzedá á ña, amá má fakareka, ká de emtsa. Adaba ya naa slera á ña zlabé hyefka ba názara keni áza Dadaamiya. <sup>3</sup> Yeheteyeha názena ndza ka cenanaa ka am fantaufe, antara názena ndza ka shanaa ka áza Dadaamiya. Eptseptsá am tuba, fansaarefe ge Dadaamiya. Máki ká tseka am hare, náwa yá ankwá duwa an ila ba seke neyle, ká taa diseka sarte ñanna dekideki.

<sup>4</sup> Emnde na itare nyamalaranveka zane-aha-aatare, amaana: Cufedde ervaunde-aatare na keni, diyanaterdiya ya am dagave á kure, amá wá, ta cekwa. Itare maa, yá de vaterte zane dzayye, watse ñá de njá kerdé adaba hyarephyé. <sup>5</sup> Bademme na má garega ndzedá, názu yá de vaterte ge itare wá, yá de tsekwatema am zane dzayye, yá de badzeka zhera-aha-aatare am wakita na an puwa zhera-aha á emnde na tá an shifa na. Iyau yá buweka zhera-aha-aatare á katafke á tara Edderwa antara malika-aha-aara geni ta emnde-aaruwire.

<sup>6</sup> Kwaya ñane názena á baterná Shedekwe Cufedde ge aiklasiya-aha á Dadaamiya. Edda una ankwá hyema-aara, a cenevaacena.

### *Elva na á velaná Yaisu á dem Aiklasiya á Filadailfiya*

<sup>7</sup> Puwetepuwa elva na, velantevela ge Malika á aiklasiya á Filadailfiya. Banánba wá: Náwa elva na á ndaaka edda una cufedde, edda á

jirire na: Á ñáná ba ñane egdza a tsekweram á sleksire á Dadaamiya. Má a werantaa ba ñane, baaka ura á dzegwándzegwa hedanuhede. Má a zlenetaa ba ñane, baaka ura á dzegwándzegwa werantuwera. A ba ñane wá: <sup>8</sup> Diyandiya slera á ña, diyandiya ganakini cekwa ndzedá á ña, amá magakanaamaga názu ya ndanaa ya, yakika dekideki. Ya werakantaa ba iya wákyiya, baaka edda una á zlenakvezleña. <sup>9</sup> Ká cenáncena emtu? Náwa názu watse yá de magaterná ya ge emnde na ta bántsa itare ta Yahudiya-aha, mbate ta Yahudiya-aha á ba áte we na: Sey yá de satersá á sem sera á ña, tá de diyeddiye ganakini wayanak-wáyire. <sup>10</sup> Ba seke una ni ekka ka tsufete elva-aaruwa, fakisaarefe na wá, iya keni sey yá tsufaktsufa am laruwa na watse á setarge emnde bademme am duniya ge dise názu am itare na. Á de shañka zladá-aha ñanna dekideki ge ekka. <sup>11</sup> Náwa iya, watse yá eptsa ba herzhe, tsaatse ba shagera áte názena ka shanaa ka kina, ganakini ká kedanaaka názena watse tá de fadakse ire an ñane na. <sup>12</sup> Ge emnde na má ta ganaa itare midalire, itare yá de gatervege ba seke ta kawe-aha am mashidi á Dadaamiya-aaruwa, baaka názu á de kabalaterkábala dekideki. Watse yá puwete zhera á Dadaamiya-aaruwa, antara zhera á berni á Dadaamiya áte itare. Berni ñanna, Urusaliima áñwaslire na watse á de tsekwa á sawa áza Dadaamiya am samaya. Zlabe adaliye, yá de puwete zhera-aaruwa na watse áñwaslire na áte itare.

<sup>13</sup> Kwaya ñane názena á baterna Shedfekwe

Cudfedde ge aiklaisiya-aha á Dadaamiya. Edda una anƙwa hyema-aara, a cenevaacena.

*Elva na á velaná Yaisu á dem Aiklaisiya á Lawdikiya*

<sup>14</sup> Puwetepuwa elva na, velantevela ge Malika á aiklaisiya á Lawdikiya. Banánba wá: Náwa elva na á ndaaka edda una zhera-aara \*Aamin, amaana: Edda una ɲane sleseyde á jirire, ɓaaka fida ázeɲara deƙideƙi na. Baɗemme á názena a nderanaa Dadaamiya, a nderanaa áte erva an ɲane. A ba ɲane wá: <sup>15</sup> Iya diyanakdiya baɗemme. Ekka, ka ba seke yáwe na a váha áte vaciya, gevka yáwe lailaidde, gevka yáwe á mbera, ura á taa ɲanaaka am mbuwe na. Iya wayanka jeba á una ɲanna deƙideƙi, ya háyá ba ka eksese baráma palle. <sup>16</sup> Am ka ba seke yáwe na a váha áte vaciya, gakefka seke yáwe lailaidde, gakefka seke yáwe á mbera tsawe wá, sey ba yá puwakpuwa am mbuwe-aaruwa. <sup>17</sup> Ekka, ka bántsa ka edda berba, ɓaaka názu á jakviyaaja deƙideƙi. Ay degiya ba diɲkire ka wá, ká am kataliya ba ka am emnde, hyakephye ge zagvaareze, ka talága am emnde, ká an ukhyiye dey, ka wulfe zlaɓe ádaliye. <sup>18</sup> Sawari na yá vaktá ya wá, sawa shekwepshekwe dindar na an bára, á maga wulwulire jipu na ázerwa, watse ká gegga rezegire á jirire. Sawa shekwepshekwe nanɲyuwe dzayye ázerwa ge sheba nasherire á ɲa, antara kurgune á ice ganakini ká nanna ice. <sup>19</sup> Iya wá, yá valateraare ge emnde na wayanaterwáyá na, yá giyatergiya. Adaba una ɲanna, magauka gaagusa an elva-aaruwa

na, eptsauptsa am tuba, eksawanteksa baráma-aaruwa palle.

<sup>20</sup> Cenucena: Iya wá, náwa ya ba seke edda una á gá use áte we á wákyiya, ma ware keni má cenáncena kwára-aaruwa, a se weritaa wákyiya na, yá demda antara ñane, yá de njá antara ñane, njá de za duksa kerde. <sup>21</sup> Ge emnde na má garega ndzedá, watse yá vaterta baráma ge se nja antara ya am sleksire-aaruwa, ba seke una ni ndza ya ganaa iya midalire, iya keni náwa njá antara Edderwa am sleksire-aara na.

<sup>22</sup> Kwaya ñane názena á baterná Shedefkwe Cufedde ge aiklaisiya-aha á Dadaamiya. Edda una anjwa hyema-aara a cenevaacena.

## 4

### *Gálá Dadaamiya na tá galáná am Samaya na*

<sup>1</sup> Am iga á una-aha ñanna maa, ya keta ice-aaruwa wá, ya naa ba wakyiya an wacene wanje am samaya. Daaci yá cena ba kwára á edda una ndza a biya elva na, kwára-aara á zlala jipu ba seke hula á derkwákwa: Edfala ásezerwa áhuna, náwa yá se maraká názu watse á de magava á katafke, a ba ñane á elvan ge iya.

<sup>2</sup> Kertenj a eksitehe ge Shedefkwe Cufedde, daaci yá zhara ba kurshi á sleksire am ice-aaruwa, anjwa ura á njá am kurshi ñanna.

<sup>3</sup> Edda una á njá am kurshi ñanna zariya-aara ba seke uwe, wafke-aara á maga wulwulire ba seke nákwá-aha umele tá dhaterá an Yaspá, umele tá dahaná an Sardisa na. A jantaave kataliyavere ge kurshi á sleksire ñanna ta takarre zariya jipu.

Zariyire-aara ba seke jeba á nákwá umele zlafe ádaliye tá dahaná an Imiradi. <sup>4</sup> Kurshi-aha á sleksire umele kul buwa ju ufáde a jantaave ge slekse yaikke na á njá am kurshi na, emgyegwar zala keni ta kul buwa ju ufáde tá njanja am kurshi-aha ñanna, tá tsákwá am zane dzay-dzayye bademme, tá an dzákwa á sleksire, ta maganaa an dindar bademme am ire-aha-aatare.

<sup>5</sup> Daaci á sa am huđe á kurshi á sleksire na yaikke na wá, á segashe ba kárá á ráde, antara kwárá á duksa umele ba tsekemme, ira vála á samaya. Zlafe ádaliye, a mbetehe kárá-aha vuye á katafke á kurshi á sleksire ñanna. Unaha ñanna wá, ta Shedekwe-aha á Dadaamiya ta vuye. <sup>6</sup> Á ba á katafke á slekse yaikke ñanna wá, ndza aṅkwa duksa umele á maga wulwule ba seke kweteram. Tá aṅkwa duksa-aha umele zlafe ádaliye ta ufáde kálkale tá an shifa, ta fem slekse yaikke ñanna am dágave. Wafke-aatare, antara iga-aatare bademme an cepa ba ice áte duksa-aha ñanna. <sup>7</sup> Zunṅwire á duksa-aha ñanna á gáráva an ervare; buwire-aatare á gáráva an egdza a dalau; keyire á duksa-aha ñanna, wafke-aara ba seke wafke á urimagwe. Ufadire-aatare á gáráva an zele, ñane á ṅgye an lyákwá. <sup>8</sup> Duksa-aha ñanna ta ufáde an shifa na, tá an lyambake unṅwahe unṅwahe áte itare, an cepa ba ice áte duksa-aha ñanna, áte iga, antara á kya huđe keni bademme. An vayi vacika tá bela ba lahe. A ba itare am lahe-aatare:  
Ekka Dadaamiya Yaakadada wá, ka cufedfe, ka cufedfe, ka cufedfe, ba ka palle baaka umele. Ka edda á hakuma ba ka palle,

ware umele. Kwaye am fakta keni ndza ba ekka, vatena keni ba ekka, á katafke keni ká sawa ba ka ɲanna.

<sup>9</sup> Estuwa á ba lahe á duksa-aha ɲanna ta gergere ufade na. Edda una á njá am kurshi á sleksire, á njá an shifa ba ge ɔfekideki na, tá aɲkwa edɔfema, tá aɲkwa slafaná we baɔfemme. <sup>10</sup> Ba kelaa má itare tá aɲkwa maganá una ɲanna ge edda una an kurshi á sleksire na wá, emgyegwar zala kul buwa ju ufade na keni baɔfemme tá puwa dzákwa á malire-aatare na á dete haha, á katafke á slekse yaikke na am kurshi ta jantaave itare na, tá aɲkwa kezlan ugje, tá baná:

<sup>11</sup> Yaakadada á ɲere, Dadaamiya á ɲere, ba ekka palle una ka edda á hakuma, hyakephye geni tá galakgálá emnde baɔfemme, geni tá demaɔfema emnde baɔfemme, geni tá faksaarefe emnde baɔfemme. Adaba duksa baɔfemme ka nderanaa ba ka, an namaari á ɲa ka nderateraahe, ka njateraahe.

## 5

*Tá aɲkwa gálá edda una ba seke egdza zhel kyáwe a sadake na*

<sup>1</sup> Daaci ya naa wakita an fáɔɔ, am naɔfafa á edda una á njá am kurshi yaikke na, aɲkwa an puwa duksa am wakita ɲanna, áte iga, antara am huɔe baɔfemme. Ta fafete dámshe á vadale ser vuye áte we á wakita ɲanna, ganakini a waranteka ura umele. <sup>2</sup> Zlabe ádaliye, ya naa gwardá á malika, á ndaha elva á ba an ká kwará, a ba ɲane wá: «Áma edda una hyephye ge wará

wakita na náwa ta hadante, ta fafete dámshe átekwa na?»<sup>3</sup> Amá jarka ba palle keni edda una hyephye fdekideki. Ma am huđe á samaya, ma áte duniya, ma huđe á haha keni, jarka fdekideki edda una hyephye ge wera wakita ɲanna, ge á zharanaazhára názu an puwa am wakita ɲanna.

<sup>4</sup> Iya ba ya cenaa una ɲanna wá, ya fantau ge kyuwa. <sup>5</sup> «Kyuweka,» a ba palle á emgyegwar zála kul buwa ju ufáde na á elvan ge iya. «Ezzhára ka ba ervare na ta yanaa emnde á Yahuda, ta emnde a jeba á sleksu \*Dawuda na,» á bina. «ɲane gaage ndzedá áte duksa bademme, ɲane hyephye ganakini á fáya dámshe á vadale ɲanna, ɲane hyephye ge wára huđe á wakita ɲanna,» á bina.

<sup>6</sup> Daaci yá zhára ba egdza zhel kyáwe, á tse am dagave á tara slekse yaikke, antara duksa-aha ufáde na tá an shifa am vuwa na, ta jatertaave emgyegwar zála kul buwa ju ufáde na. Zhel kyáwe ɲanna, á gárava an egdza zhel kyáwe na ndza ta iceta sadake-aara na. ɲane wá, an derma vuye, ice-aha-aara keni vuye am ire. Ice-aha-aara vuye ɲanna wá, ta shedekwe-aha na ta vuye á katafke á Dadaamiya, á belátera á sem duniya bademme na. <sup>7</sup> Daaci a duhe ge egdza zhel kyáwe ɲanna, a de lyevaa wakita na am nafafa á slekse yaikke na. <sup>8</sup> Ba ɲane lyevaalya wakita ɲanna am erva-aara wá, duksa-aha ufáde na tá an shifa am vuwa na, antara emgyegwar zála kul buwa ju ufáde na bademme garaavege á dem áhá, tá kezlan ugje á katafke-aara. Itare bademme tá á ba an gadzavera-aha-aatare am erva, antara egdzara erba-aha



á dindar-aatare zarizariya ba seke uwe, an naha an kajijji am huđe-aara bađemme. Kajijji ɲanna wá, maduwa-aha á emnde a fetarfe na tá maganá ádeza Dadaamiya na. <sup>9</sup> Tá aɲkwa belá ba láhe-aatare aɲwaslire, ta bantsa itare:

Ba ekka una hyakephye ge lyiya wakita na, hyakephye ge wárá wakita na. Adaba ekka ndza ta jaka adaba emnde, ekka ka varese emnde an uzhe á ɲa. Ka varanse emnde a jeba gergere ge Dadaamiya, emnde a ndaha elva-aha gergere, emnde a larde-aha gergere, ka sateraahe ásezenjara.

<sup>10</sup> Ka gatervaa ba ekka ganakini a njarinja antara ka am sleksire á ɲa. Ka gaterve \*liman-aha ge mága slera á Dadaamiya á miya, watse tá de kwaráná itare duniya.

<sup>11</sup> Daaci yá zhárá ba malika-aha ta kwákya jipu, baaka kezlakula-aatare dekiđeki, ta ba seke iwe á waya, ta jatertaave itare ge tara slekse yaikke am kurshi na, antara duksa-aha ufade na tá an shifa na, ira emgyegwar zála kul buwa ju ufade na bađemme. <sup>12</sup> Tá belá láhe an ndzedá-aatare bađemme, a ba láhe-aatare:

Ekka, ka edda una ndza ta icaktiya ba seke zhel kyáwe á sadake na. Bađemme á hákuma á ba am erva á ɲa. Bađemme á duksa á ba am erva á ɲa. Ka edda á ilmu, ka edda á ndzedá, hyakephye ge tá galakgálá emnde, ge tá zlebagzleba emnde bađemme.

<sup>13</sup> Zlađe adaliye yá cená ba tá belá láhe duksa-aha na a nderanaa Dadaamiya bađemme. Kazlaɲa na am samaya, una áte haha, una am

hufe á haha, una an háye, bademme á názena a nderanaa Dadaamiya. A ba láhe-aatare: Galaumigálá edda una am kurshi á sleksire na, antara edda una a gev ba seke egdza zhel kyáwe á sadake na. Ta emnde a dárádza ba itare, tá an demdemire, hákuma bademme á ba am erva-aatare. Galaumigálá ba itare, dem ba ge deki deki.

<sup>14</sup> \*Aamin, a ba duksa-aha ufade na tá an shifa na. Tepekke, á ba emgyegwar zála kul buwa ju ufade na keni á dem áhá, tá kezlater ugje ge tara slekse yaikke, antara egdza zhel kyáwe na.

## 6

*Egdza zhel kyáwe á wára dámshe-aha na vuye na*

<sup>1</sup> Daaci yá zhára edda una tá dahána an egdza zhel kyáwe na, a fantau ge wera wakita na am erva-aara na. Ba a weraa dámshe á zunjwire an dámshe-aha vadale vuye na wá, yá cena ba palle á duksa-aha ufade na tá an shifa na an kwa á ndaha elva an nde da ba seke hula á samaya. A ba nane: Sesse! <sup>2</sup> Estuwa ya kante ice wá, yá zhára ba sesse belsa dzayye telle, antara ura áte iga. Edda una áte iga á belsa nanna an leka am erva, ta fafanse ire an lówani. Edda-aara nanna slemidala jipu, a sessehe geni á de gá midalire zlahe á daliye.

<sup>3</sup> Daaci egdza zhel kyáwe na a weraa dámshe á buwire, yá cená ba buwire á duksa-aha na tá an shifa á ndaha elva á ba an ká kwára. A ba nane wá: Sesse! <sup>4</sup> Kertej sesse belsa umele kyanje antara ura áte iga. Ta fanem katsakar yaikke ge

edda una áte iga á belsa ɲanna, ta vante hákuma ganakini a janaaja hairire am duniya bademme, tá cebaavecebe emnde am dágave-aatare.

<sup>5</sup> Egdza zhel kyáwe na a weraa keyire á dámshe, daaci yá cená ba keyire á duksa-aha ufade na tá an shifa na á ndáhá elva, a ba ɲane wá: Sesse! Yá zhárá ba sesse belsa dunɲwe gyegunyiye, antara ura áte iga. Edda una áte iga á belsa ɲanna an daráme am erva-aara. <sup>6</sup> Yá cená ba ndáhá elva duksa umele ba seke kwárá á urimagwe, a ba ɲane: Mbera á ura palle áte váha palle wá, a jauka am gane á gwázhama nagwadá palle, bi gane á gwasá nagwadá keye. Amá tara waye, antara mbazla wá, naba yaterya a njarinja, a ba ɲane.

<sup>7</sup> Daaci egdza zhel kyáwe na a weraa dámshe ufadire, yá cená ba ufadire-aatare ge duksa-aha ufade na tá an shifa na: Sesse! a ba ɲane. <sup>8</sup> Yá zhárá ba sesse belsa umele, jili-aara izhegizhege, antara ura áte iga. Zhera á edda una áte iga á belsa ɲanna Emtsa. Ankwa á dabaná fáyá am iga. Ta vaterte hákuma á ceba shifa á emnde an katsakar ge itare. Emnde umele, tá cebaterá an waya, emnde umele, tá cebaterá an lapikere, emnde umele keni tá cebateraaceba dabba-aha á kaamba. Daaci tá de kefanaakeda itare kyalma á kyalma á duniya. <sup>9</sup> Daaci egdza zhel kyáwe na a weraa dámshe ilyebire, yá zhárá ba shedekwe-aha á emnde na ndza ta cebateraa adaba ta lyevaa elva á Dadaamiya, ta ankwa ndater elva á Dadaamiya ge emnde na, tá am sera á duksa na tá icaná sadake á dabba ge Dadaamiya átekwa na. <sup>10</sup> Ta belu hula á ba an ndzedá, a ba itare:

«Yaakadada á ñere, ka cufedde, ka slejirire ba ekka. Ká ufa vaatara ge kyá shairiya á emnde na ta cebaa shifa-aha á ñere am duniya na? Ká de fan vaatara zlada áte itare?» <sup>11</sup> Ta tegateraa zane dzayye ma ge ware-aatare keni bademme, ta bateraa: «Puwawansepuwe emtsaade adaliye duksa á kure, zlahe njá á kure demmeka una, kwa emnde na ta cebakuraa adaba elva á Dadaamiya. Sey má cebareceba egdzar mama-aha á kure emnde a fetarfe na jarauje, lauktu watse tá kya shairiya.»

<sup>12</sup> Daaci egdza zhel kyáwe na a weraa dámshe unkwahire, a naba gejaptehe ge duniya bademme á ba an ndzedá, vaciya nyefnye danjwe gyegwenyiye ba seke jampi. Tere keni nyefnye kyanje hanje ba seke uzhe. <sup>13</sup> Terlyákwa-aha keni tá geda á sem repepepepe ba seke egdza á náfa na á serbaná vaciya má á vátá effeya na. <sup>14</sup> Samaya keni a fadapte ba seke buce, a kedehhe ba estuwa. Tara wa-aha bademme, antara haha-aha na tá am dagave á háye-aha, tsaretse am slede-aha-aatare bademme. <sup>15</sup> Emnde bademme, an emnde na tá kwára ire-aatare-ka, an náve-aha-ka, bademme zhagadarezhagade, de shabarevshabe am hwalakwa-aha áte wa-aha. Antara ba slekse-aha á larde, ira mále-aha á ekse, antara mále-aha á sawji-aha, emnde a berba, ira emnde a ndzedá, bademme zlarzlálá á de shebe. <sup>16</sup> Tá anjwa ndater elva ge egdzar wa-aha, antara wa-aha sadafde, a ba itare an kyuwa: Zazawanerarzaze seke táslawa á kure. Shebawanerveshebe seke átuge ice á

slekse yaikke na am kurshi, antara egdza zhel kyáwe na an ervaunđe-aara na táslawa á kure. <sup>17</sup> Adaba herzhe watse á maga hákuma-aara áte ñere, adaba jaaja ervaunđe áte ñere. Ankwa ura watse á dzegwándzegwa tse vacite ñanna emtu, a ba itare.

## 7

*Malika-aha tá fafa lámba á Dadaamiya áte emnde-aara*

<sup>1</sup> Am iga á una-aha ñanna maa, ya naa malika-aha ufadé, tá tsaatse am karafke-aha ufadé ge ekte á samaya. Ta ñanaahe effeya-aha gergere ufadé na bademme, ganakini a sawka á sem duniya, ma áte haha, ma áte háye, ma áte náfa-aha keni. <sup>2</sup> Ya nanna zlađe adaliye malika umele, á sawa á sa am gedí, am lámba á Dadaamiya na edda á shifa na am erva. Daaci a kante kwará ba shagera ge dáha malika-aha na itare tá an hákuma á badza tara haha an yáwe na. <sup>3</sup> A ba malika ñanna wá: «Fauka emtsaade erva áte haha. Ma ge yáwe, ma ge náfa-aha keni fawaterfeka emtsaade erva, sey má zlanjeruzle ñere ge fafatera lámba-aha áte wafke-aha-aatare ge emnde a Dadaamiya á miya.»

<sup>4</sup> Cekwaanğudí wá, yá cena tá biya kezlakula á emnde na ta fafaterte lámba á Dadaamiya áte wafke ñanna, ta emnde debu deremke an debu kul ufadé ju ufadé. Emnde ñanna bademme ta segáshe á ba am jeba-aha á \*Iserayiila-aha. <sup>5</sup> Ta fafete lámba ñanna áte emnde á Yahuda, ta emnde debu kelaawa ju buwa. Ta fafete áte

emnde á Raubain, ta emnde debu kelaawa ju buwa, ta fafete áte emnde á Gada, ta emnde debu kelaawa ju buwa. <sup>6</sup> Ta fafete áte emnde á Asair, ta emnde dubu kelaawa ju buwa, ta fafete áte emnde á Naiftalim, ta emnde debu kelaawa ju buwa, ta fafete áte emnde á Manasa, ta emnde debu kelaawa ju buwa. <sup>7</sup> Ta fafete áte emnde á Simaun, ta emnde debu kelaawa ju buwa, ta fafete áte emnde á Laiwi, ta emnde debu kelaawa ju buwa, ta fafete áte emnde á Isakar, ta emnde debu kelaawa ju buwa. <sup>8</sup> Ta fafete áte emnde á Jabulaun, ta emnde debu kelaawa ju buwa, ta fafete áte emnde á Yusufa, ta emnde debu kelaawa ju buwa, ira emnde á Bainjamain, itare keni ta emnde debu kelaawa ju buwa. Kwaya ñane emnde a \*Iserayiila na ta fafaterte lám̄ba á Dadaamiya áte wafke na.

*Nalgaadama á katafke á Dadaamiya am sleksire-aara*

<sup>9</sup> Am iga á una-aha ñanna maa, ya naa nalgaadama, baaka kezlakula-aatare dekideki, ta sawa am larde-aha á duniya baðemme, jeba-aha á emnde baðemme, ma una áme, ma emnde na tá ndáha elva a ekse-ara keni. Baðemme á nálga á emnde ñanna a jamme á katafke á Dadaamiya am sleksire-aara, ta buwa antara egdza zhel kyáwe. Emnde ñanna baðemme tá á ba am zane dzaydzaye, tá an erva-aha á debina am erva-aha-aatare baðemme ge mára higa-aatare. <sup>10</sup> Ta ketaa kwára-aatare á dem zhegela, a ba itare: «A lyaneraa ba Dadaamiya na náwa am sleksire-aara, ta buwa antara egdza zhel kyáwe baaka umele.» <sup>11</sup> Malika-aha baðemme ta

jantaave ge Dadaamiya am sleksire-aara, antara emgyegwar zála kul buwa ju ufáde na, ira duksa-aha ufáde na tá an shifa am vuwa na. Daaci bademme-aatare reppe garaavege á dem áhá, tá ankwá kezlan ugje ge Dadaamiya na am kurshi á sleksire-aara na. <sup>12</sup> Ta bántsa itare: «\*Aamin! Gálá wá, á zlayák ba ge ekka Dadaamiya. Ká an demdemire, ká an hákuma, ká an ilmu, ká an ndzedá, ká an gázlagazla. Náj paslaká erva, njá slafaká we ba ge ekka palle, dem ba ge d'ekideki. \*Aamin!»

<sup>13</sup> Daaci, a ba palle á emgyegwar zála na á elvan ge iya: «Diyakaterdiya emtu emnde njanna tá am zane dzaydzaye na? Ta emnde-ara itare?» <sup>14</sup> Ya njwanante: «Diyanaterka, ka slediyaterdiya ba ka ámbarka á njá.» Daaci a ba njane á elvan ge iya: «Una degiya emnde na ni ndza ta bashu zladá yaikke am duniya, dete halavuwa á zladá njanna keni gazlarka d'ekideki na. Itare ta emnde na ni revasereve zane-aha-aatare am uzhe á egdza zhel kyáwe, garanvege dzayye na. Amaana bararsebáre ervaunde-aha-aatare am uzhe á Yaisu \*Almasiihu. <sup>15</sup> Adaba una njanna, náwa itare saremsa á se katafke á Dadaamiya am kurshi á sleksire-aara. An vayi vacika tá maganá slera am mashidi-aara, á fateru hyema ba njane. <sup>16</sup> Itare tegarevtege antara waya, antara ndera, ira kárá á vaciya. Ma jeba-ara keni baaka názu á de hyaterá lyuwa ge itare d'ekideki. <sup>17</sup> Ya ndahanaa adaba uwe una? Adaba ba egdza zhel kyáwe na kwáye am dágave á kurshi-aha na una á de geva suni-aatare. Á de dáterá á dem tate á yáwe á shifa.

Watse á de halatersa ba Dadaamiya an erva-aara yáwe á kyuwa am ice ge itare.»

## 8

*Egdza zhel kyáwe anƙwa á werá dámshe á vadale na á halavuwa átekwa*

<sup>1</sup> Am iga á una-aha ɲanna maa, egdza zhel kyáwe na a weraa dámshe vuyire. Dámshe na wá, á halavuhále átekwa. Am sarte na a werante na wá, bademme á názu am huđe á samaya tsaatse kedekke, á maga kyalma á saa ɓaaka názu á gejava dekiɗeki. <sup>2</sup> Daaci yá zhára ba malika-aha, ta vuye kalkale, tá tsaatse á katafke á Dadaamiya, ta tegaterem derkwákwá am erva. <sup>3</sup> Anƙwa malika umele zlaɓe ádaliye, an egdza erba á dindar na tá dīza kajiji am huđe-aara am erva, a de tsanve ge duksa na tá icaná sadake átekwa ge Dadaamiya na. Daaci ta halanu kajiji kwakya ge malika ɲanna, ganakini á dīzaná á katafke á Dadaamiya áte tate á icaná sadake ɲanna. Daaci ta weshapte estuwa tara yire á kajiji ɲanna, antara maduwa-aha á emnde na fartarfe á ba an jirire na. <sup>4</sup> Daaci ta tsete estuwa tara yire á kajiji na, antara maduwa-aha á emnde a fetarfe á deza Dadaamiya. <sup>5</sup> Daaci malika na, ba zlauzle am una ɲanna, a eksetaa egdza erba a dīza kajiji na, a tsakem slaya á kára na áte tate á faná sadake ge Dadaamiya na, a naba kyanaahe á sem duniya. Daaci njaanja tara hula á samaya, antara kára á ráde, haha keni a naba gejava á ba an ndzedá.

*Ferta derkwákwá á Malika-aha vuye*



<sup>6</sup> Malika-aha vuye na ta tegaterem derkwákwá am erva na magarnaamaga niya ge ferta derkwákwá-aha-aatare. <sup>7</sup> Zunṅwe á malika-aha ṅanna a fertante náza-aara, wesharáptewesha tara nálandze, antara kárá, ira uzhe, tá aṅkwa hya á sem duniya. An tega duniya kar keye, kar palle na an pesha an kárá, tara esseba, antara náfa-aha baḍemme tá an pesha.

<sup>8</sup> Buwire á malika-aha ṅanna keni a fertante derkwákwá-aara, ta mbar kárá ge daada duksa umele ba seke wa yaikke, ta devese, ta eblyanme am háye. <sup>9</sup> An tega háye-aha am duniya kar keye, kar palle na nyefnye uzhe háṅṅe, baḍemme á názena an matsaremátsa am háye-aha ṅanna. Paare-aha á yáwe keni baḍemme badzarevbadze am tate-aha ṅanna.

<sup>10</sup> Keyire á malika-aha ṅanna a fertante náza-aara keni, a ṅezlehe ge daada terlyákwá, á mba ba kárá baḍemme, daaci a eblyeme am kar palle á derve-aha yáwe, antara mánjebe-aha, tate á yáwe baḍemme, ṅane a badzeva yáwe kar palle am keye. <sup>11</sup> Zhera á terlyákwa ṅanna wá, Agugu, amaana: yaiyaihire. Yáwe-aha am duniya baḍemme a tegese kar keye, kar palle na gevge yaiyaihe baḍemme ba seke wáye á dále, yaiyaihire á yáwe-aha ṅanna a cebaa emnde kwakya.

<sup>12</sup> Ufaḍire á malika-aha ṅanna ṅane keni a fertante derkwákwá-aara, ma ura-ara keni a tegese kar keye ge tara vaciya, antara tere, daaci vaciya keni kar palle gevge danṅwe, tere keni kar palle gevge danṅwe. Terlyákwá-aha keni ba estuwa: am keye, palle gevge danṅwe, am

keye, palle gevge danḡwe, bademme ba estuwa. Daaci a gulaa estuwa parakkire á duksa-aha na tá am samaya na. Am kar keye, ta kedaa palle. Váha palle a tegese kar keye, am palle baaka parakkire ba cekwaanḡudí keni. Vayiya keni ba estuwa ḡanna.

<sup>13</sup> Daaci ya ketaa ice á dem samaya wá, yá cena ba kyuwa á zele am samaya yiyiye jipu, herzhe á shanaasha samaya. Álawlawlawlaw, a ba zele ḡanna, paláse á kure kwa emnde na kwá áte haha! Ankwa á tsekwa zlaḡa yaikke má fertaranteferta malika-aha na jaruje na derkwákwá-aha-aatare!

## 9

<sup>1</sup> Kerten fertanteferta názá-aara ilyebire á malika-aha ḡanna. Yá zhára ba terlyákwá umele á belá am haha, a eblyaa sawa am samaya. Ta vante egdza a tsekweram am erva ge ḡane, ge wera evege shagerka na baaka halavuwa á sladḡire-aara ḡekideki na. <sup>2</sup> Ba a wertaa evege ḡanna wá, shelle ge yire, á segashe am huḡe á evege ḡanna, ba seke yire á kára na yaikke jipu na. A heḡanuhe ge vaciya bademme, tábedámme sleḡe bademme. <sup>3</sup> Daaci á kelá ba dikele á iwe-aha, á segashe am yire ḡanna, hyemhye am duniya bademme. Ta vaterte hákuma ge iwe-aha ḡanna ba seke názá á herdza-aha na tá am haha na. <sup>4</sup> Ta bateraa a farka we-aatare ḡekideki ma áte mása, ma áte náfá-aha keni, a wawarwáwa ba emnde na ta baaka an lámba á Dadaamiya áte wafke-aha-aatare na. <sup>5</sup> Amá ganakini tá zlanazle ba

dekideki shifa am ura wá, varaterteka baráma-aara. Ta bateraa ba a magaraternaamaga paláse am tere ilyebe ḡanna. Iwe-aha ḡanna má warewa ura wá, zladá-aara ba kalkale antara zladá na á tapaná ura má waawa herdza. <sup>6</sup> Am tere ilyebe ḡanna, emnde tá de katáná an kátá emtsa, amá watse baaka pute. Watse tá yekaná an yeka emtsa, amá watse á duka emtsa ádezetare.

<sup>7</sup> Iwe-aha ḡanna wá, tá gáráva an belsa-aha na má tá dem wáva na. Tá an duksa-aha umele ba seke dzakwa á sleksire na ta maganaa an dindar na am ire-aha-aatare. Wafke-aha-aatare tá gáráva an zála. <sup>8</sup> Úgje-aatare ba seke úgje á ḡwasha, slare-aatare keni ba seke slare á ervare. <sup>9</sup> Ta shabanve uksuwe-aha-aatare am duksa umele ba seke kyebebbe á íre. Hula á lyambáke-aatare ba seke hula á darkwa-aha na tá tadáná belsa-aha na tá hadzala á dem tate á wává. <sup>10</sup> Iwe-aha ḡanna, itare tá wa ura an kataliya seke herdza. Tere ilyebe tá anḡwa á magaterá paláse ge emnde an kataliya-aha-aatare. <sup>11</sup> Tá an slekse-aatare yaikke arge itare. Slekse-aatare ḡanna wá, malika na á kwaraná ḡane evege shagerka na baaka halavuwa á sladfire-aara dekideki na. Slekse-aatare ḡanna wá, an elva á Ibraniḡkau tá dahaná an Abadaun, an elva á Yunaniḡkau wá, tá dahaná an Apauliyau. (A ba zhara-aha ḡanna wá: Slebadza duksa.)

<sup>12</sup> A degáshe estuwa palása á zunḡwire áte una ni a ndahanaa zeke ḡanna. Tá anḡwa sawa zladá-aha umele zlaḡe ádaliye buwa.

<sup>13</sup> Daaci unḡwahire á malika-aha ḡanna a fertante derkwákwá-aara ḡane keni. Ya ketaa

ice wá, ya naa duksa na tá faná sadake átekwa ge Dadaamiya, na ta maganaa an dindar. Yá cena ba kwára á ura á segáshe am we á námbanwaha-aha-aara ufađe kerde ge duksa na tá fa sadake átekwa na. <sup>14</sup> A ba edda-aara á elvan ge malika ɲanna: «Palateraapálá malika-aha na ufađe na tá an ɲgwada áte we á guwa na tá dahaná an Aifratis na.» <sup>15</sup> Daaci ta palateraaha malika-aha na. Itare wá, ndza ta fáter ganakini slera-aatare sey tá maganá am iva ɲanna, am tere ɲanna, am hare ɲanna, antara am sarte ɲanna keni. Am sarte ɲanna wá, tá de ceɓa emnde kwakya am duniya. Am kar keye, kar palle na tá de ceɓa emnde ɲanna bademme. <sup>16</sup> Ta biyaa kezlakula á dikele á sawji-aha á malika-aha ɲanna tá áte belsa-aha na wá, ta meliyaun deremke buwa. <sup>17</sup> Am wáháyu-aaruwa wá, ya náternaa belsa-aha, antara emnde na tá áte iga-aha-aatare bademme. Emnde ɲanna tá am kyebebbe á ire an deva ba kyaɲe ba seke kára, zlaɓe ádaliye áte danɲwire seke yire á kára na yaikke vayvaya na, seke jili á yáwe á tambali zlaɓe ádaliye. Ire á belsa-aatare wá, seke ire á ervare. Á segashe ba kára, antara yire, ira \*baraudau am mbuwe-aha-aatare. <sup>18</sup> Sabaaba-aha keye ɲanna, amaana: tara kára, antara yire, ira \*baraudau na á segashe am mbuwe á belsa-aha ɲanna, ceɓaaceɓa emnde kwakya. Am emnde keye, a jaa palle. <sup>19</sup> Hákuma á belsa-aha ge magateraa palása ge emnde na wá, á ba am mbuwe, antara kataliya. Ágira kataliya-aatare wá, ba záhe surum-surume ge belsa-aha ɲanna,

tá ceɓa emnde an ɲane.

<sup>20</sup> Aley, emnde na jaruje an shifa na magarka tuba ɗekideki. Itare tá kezlater ugje ba ge shaitaine-aha, tá maga ba hele-aha-aatare gergere. Hele umele tá maganá an dindar, umele tá maganá an lipela, umele ba náfá, umele nákwá. Duksa-aha ɲanna wallá tá nanna ice-ka, wallá tá cenáncena duksa á dem hyema-ka, tá zlaltezlálá-ka, uwe-ka. <sup>21</sup> Zlaɓe ádaliye, emnde ɲanna tá ceɓa ba shifa, tá maga ba gwardzire, antara zawarire, ira neylire, tá yánka ɗekideki.

## 10

### *Malika an egdza wakita*

<sup>1</sup> Am iga á una ɲanna maa, ya naa gwarda á malika umele zlaɓe ádaliye, á tsekwa á sa am samaya. Malika ɲanna an tsekwa am kumba, antara kataliyavere takarre am ire. Wafke-aara á maga wulwulire ba seke vaciya, sera-aha-aara ba seke nara á kára. <sup>2</sup> Malika ɲanna an egdza wakita am erva, wakita ɲanna á ba an wera. Sera á nadafa-aara á tsaná am dagave á háye, sera á názlaɓa wá, kwaye á de tsaná áte haha ba yiyiye an háye. <sup>3</sup> Ndasendahe elva-aara palle wá, zlálá á kwára-aara ba seke kyuwa á ervare. Am iga á kwára-aara ɲanna, yá cena ba ɲwartenɲa wálaha á samaya ta vuye. <sup>4</sup> Yá kátá puwetepuwa názu ta ndahanaa wálaha á samaya ɲanna ta vuye na, kertenɲ yá cena kwára umele zlaɓe ádaliye á ndahi elva á sa am samaya, á ba edda-aara: «Puweka elva ɲanna, a njinja á ba am huɗe á ɲa.»

<sup>5</sup> Daaci malika na sera-aara palle a tse am dágave á háye, palle áte haha na, a ketaa erva nadafa-aara á dem samaya, <sup>6</sup> a zu waða á katafke á Saksage na ma vaatara keni ñane ba nja-aara, a nderanaa ba ñane samaya, antara názu átekwa bademme, a nderanaa ba ñane haha, antara názu átekwa bademme, a nderanaa ba ñane yáwe, antara názu am huðe-aara bademme na. A zu waða geni ba jirire duksa-aha ñanna herzhe á magava, má zlaruzle malika-aha bademme ge ferta derkwákwá. <sup>7</sup> A bá ñane wá: «Ba máki fertanteferta vuyire á malika-aha derkwákwá-aara wá, Dadaamiya keni á zlanazle áte una ñanna ge mága jirire á názena á kataná ñane, ndza a bela emnde a slera-aara nabi-aha, ta se ebbálá na.»

<sup>8</sup> Daaci edda una ndza ya cenaa kwára-aara á ndahi elva á sa am samaya na, fiyantaufe zlaðe ádaliye, a ba ñane: «Edduwa lyevaalya egdza wakita na an wera am erva á malika na a tsa sera palle am dágave á háye, sera palle áte haha na.»

<sup>9</sup> Daaci duwa-aaruwa á de lyiya egdza wakita am erva á malika ñanna. Viteva wakita na, á ba iya á elvan ge ñane. A ba ñane: «Náwa lyevaalya, zuze bademme, watse ñennene am mbuwe á ña ba seke nama, amá watse á de gevge yayyaihe am kulmbe á ña ba seke dále.» <sup>10</sup> Ya lyevaa egdza wakita na am erva-aara, ya zuhe. Ba jirire wá, ndza ñennene am mbuwe-aaruwa ba seke nama, amá de gevge yayyaihe am kulmbe. <sup>11</sup> Daaci, ta biya de emmága zlaðe ádaliye nábiyire áte emnde a jeba gergere, áte larde-aha gergere, áte emnde a ndáha elva-aha gergere, antara slekse-

aha-aatare bademme.

## 11

### *Seyde-aha buwa*

<sup>1</sup> Daaci ta fiyem zade á gamara am erva, sladde ba seke lále á kura duksa, ta biyaa: «De kursekure huđe á mashidi an ñane, kursekure antara duksa na tá faná sadake átekwa ge Dadaamiya na, kezlaterkezla emnde na tá maga maduwa am mashidi ñanna bademme. <sup>2</sup> Amá kureka huđe á riya-aara, fanuka hyema ge tate ñanna dekiđeki. Adaba yarateránya tate ñanna, antara huđe á berni cudedde ñanna bademme ge emnde na dabarka Dadaamiya na. Watse tá de záná itare, tá de payáná itare an sera-aha-aatare am tere kul ufađe ju buwa. <sup>3</sup> Amá watse yá bela seyde-aha-aaruwa, tá an tsakwa am bagwadza-aha ba estuwa. Am sarte ñanna, watse tá baláná ba itare waazu á elva-aaruwa am háre debu an deremke buwa an kul unkwahе ñanna.»

<sup>4</sup> Seyde-aha buwa ñanna wá, itare ta ba seke náfa-aha á juwe buwa, antara kára á fanus-aha buwa, tá á katafke á Dadaamiya. <sup>5</sup> Máki ura á magaterá emtañkire wá, á naba segáshe kára am mbuwe-aatare, á ceđa kelaade-aha-aatare ñanna, tá taa ñezleka dekiđeki, sey ba tá emtsa. <sup>6</sup> Am zamáne-aatare na ni tá de maga nábiyire na, watse tá an hákuma jipu. Watse tá an hákuma á piyeta yáwe á samaya ganakini a hyeka dekiđeki; watse tá an hákuma á nyanve yáwe, á geva uzhe. Zlađe adaliye, watse tá an hákuma á sa sabaaba-aha gergere á sem duniya

ge magateraa palása ge emnde, tá de magán ba seke una tá kataná itare.

<sup>7</sup> Má watse zlaruzle itare á bálá elva á Dadaamiya wá, watse á sesse náza kaamba am evege shagerka na baaka halavuwa á sladfire-aara dekideki na. Watse á se wava dabba nanna an itare, á de gáná ba nane midalire, á de cebaterceba ba bukerde. <sup>8</sup> Amá emtsa-aatare watse tá yáterá á ba áte we á layye, am berni na ndza ta jaa edda-aatare áte dzangala na. Adaba názu ta maganaa emnde a berni, watse tá dáhá berni nanna an \*Saudauma, bi Misera. <sup>9</sup> Emnde na tá am emtsa na wá, watse an piya ge hefaterhedá. Watse tá se zharaterzhára emnde á sa am larde-aha gergere, emnde a jeba gergere, antara emnde a ndáhá elva gergere, emnde bademme tá de zhára ba emtsa-aatare am háre keye an kyalma. <sup>10</sup> Watse bademme á emnde na tá am duniya na ervaunde-aatare á de geva ba seke nama arge emtsa á emnde buwa nanna. Emnde a há tá de maga mujri-aara, adaba ndza tá katerva ye kwakya áte ndáhá-aatare.

<sup>11</sup> Daaci am iga á háre keye an kyalma nanna, Dadaamiya á de fertaterem puwa shifa zlahe adaliye á dem vuwa-aha-aatare, tá naba tsatsetehe. Daaci emnde na naráterna na gazlaregaza bademme. <sup>12</sup> Ba itare keni tsaretse am haha, tá cena ba kwára á ura, á daháterá á sa am samaya, a ba kwára nanna á elvan ge itare: Dalaudálá ásehuna. Daaci ta naba ngye á dem samaya am kumba, am ice á kelaade-aha-aatare bademme. <sup>13</sup> Am sarte nanna maa, a naba gejapte ge haha á ba an ndzedfa, am bere kelaawa



an ngerda palle, am bere kelaawa an ngerda palle, huđe á berni nanna bademme ba estuwa. Emnde debu vuye una matsaremátsa bademme. Daaci emnde na jaruje an shifa na gazlaregazla jipu, farantaufe gálá Dadaamiya geni Sleksa ba nane palle, anƙwa am samaya.

<sup>14</sup> A degashe estuwa palása buwire, amá keyire keni anƙwa sawa ba kinamina.

*Malika á ferta derkwákwá vuyire*

<sup>15</sup> Am iga á una nanna maa, vuyire á malika-aha a fertante derkwákwá-aara keni. Daaci yá cena ba kwára-aha tá valaha á sawa am samaya, a ba kwára-aha nanna: «Dadaamiya Yaakadada, antara edda una a eksesaa nane farantaufe sleksire-aatare áte duniya názá ba ge deƙideƙi.»

<sup>16</sup> Ba ɗarude itare maa, reppe puwaraapuwa emgyegwar zála na ta kul buwa ju ufade na tá am kurshi-aha á sleksire na á dem áhá, tá anƙwa kezlan ugje ge Dadaamiya, a ba itare:

<sup>17</sup> Dadaamiya Yaakadada arge duksa bademme, am fantaufe keni ndza ba ekka, kina keni ba ekka nanna. Ná anƙwa slafaká we adaba hákuma á na na ni eptsakanaptsa duksa bademme á sem sera á na na.

<sup>18</sup> Kwakya emnde am larde-aha gergere ndza ta magaa ervaunde an ekka. Kina wá, hyephye sarte á na keni geni ká eptsaternaaptsa, hyephye sarte á na ge kya shairiya á emnde a fáyá, hyephye sarte á na ge tegateraa ládá ge emnde a slera á na nabi-aha, antara ge emnde á na

umele keni bademme, ge male-aha, antara emnde na garevka male-aha, emnde na tá an lyáwá á ña am ervaunđe na bademme ká de tegateraa láďá. Emnde a bádza duniya keni hyephye sarte á ña ge ká ngerďateraanđerďa.

<sup>19</sup> Ba ďarunđe itare wá, batanđe a naba wertehge ge mashidi á Dadaamiya am samaya, antara ba nakwati am huđe á mashidi ñanna ura á nanna bademme. Nakwati ñanna wá, á mára namána-aha na a nğudanaa Dadaamiya an emnde na. Am iga-aara, wesharáptewesha tara kára á ráde, antara válaha á samaya, nálandze keni ba seke una ni tá puwaná an puwa á sa am samaya, haha keni a naba gejapte ba nárñare.

## 12

### *Mukse antara náza nye*

<sup>1</sup> Daaci marápsamáre najipu yaikke am samaya. Ankwa mukse wá, a tsekweme am vaciya ákurá nanğyuwe-aara, a puwete sera-aha-aara áte tere. Ákura náza fada ire-aara wá, an terlyákwá kelaawa ju buwa am ire. Una ñanna dzakwa á sleksire-aara ge ñane. <sup>2</sup> Mukse ñanna keni á huđe, hyephye sarte-aara ge ya egdzere, ámbera ankwa á hula ge zlaďa a ya.

<sup>3</sup> Zlaďe ádaliye, marápsamáre najipu umele yaikke á ba am samaya ñanna. Ya naa ba dada náza nye, vuwa-aara an deva ba kyanđe, an ire vuye á ba áte ñane palle, antara derma-aha-aara kelaawa. Zlaďe ádaliye, an dzakwa á sleksire am ire-aha-aara ñanna vuye kerďe. <sup>4</sup> Kataliya á

náza nye ñanna shánaasha samaya, haa a bataa terlyakwa ba kwakya an ñane á sem áhá. Am terlyakwa keye áte samaya, ñane a betaa palle, am terlyakwa keye a betaa palle, bademme ba estuwa. Daaci a tsahe arge mukse na anƙwa á ya egdzere na, ganakini má watse yaaya egdzaraa ñanna, watse á ndunde ñane.

<sup>5</sup> Cekwaanƙuɗi wá, mukse na yaaya egdzere zhele, watse á kwará egdze ñanna duniya bademme an zade á íre. Daaci ta eksante egdze ñanna, kwaye ta naba danaa á de katafke á Dadaamiya am sleksire-aara. <sup>6</sup> Emmarge egdzere maa, ñane a kezlanaa á dem kaamba, á dete bálá na a tsatsanaa Dadaamiya ganakini á de fanu hyema áhuwa ge ñane na. Watse á njá áhuwa am hare debu an deremke buwa an kul unƙwahe.

<sup>7</sup> Am iga á una ñanna maa, njaanja wáva yaikke am samaya. Ba náza nye ñanna zlaɓe ádaliye antara malika-aha-aara, tá anƙwa wawa antara \*Mikayiilu ñane keni tá antara malika-aha-aara. <sup>8</sup> Amá hyafka náza nye ñanna áza \*Mikayiilu. Ngyaratersenɗye antara malika-aha-aara bademme, tá taa piyeteka ba sera-aatare keni am huɗe á samaya mazle-aara. <sup>9</sup> Ta naba ngyanse estuwa dada náza nye ñanna. Ñane wá, tá eɗɗáhá zlaɓe an emgyegwe a záhe keni. Ta ngyaterse á segashe antara malika-aha-aara bademme. Zlaɓe ádaliye, ñane slekse á jini-aha, bi Shaitaine, una bademme ba zhera-aha-aara.

<sup>10</sup> Am iga á wáva-aatare ñanna, ya cenaa ba kwará yaikke á valaha á sawa am samaya, a ba

ɲane wá: «Kina wá, Dadaamiya maresemáre hákuma á sleksire-aara bademme, lyámilya ba ge dfekideki mazle-aara. Edda una a ek-sesaa ɲane na keni maresemáre-aara bademme, adaba kwaye ɲgyansengye edda á fida na am samaya. Ba edda una ni ndza an vayi vacika á se icateraare sera ge egdzar mama-aha á miya áza Dadaamiya na. <sup>11</sup> Amá egdzar mama-aha á miya garega midalire. Názena ni itare ta gaken midalire na wá, ta gáná adaba uzhe á egdza zhel kyawe, antara adaba seydire na ta maganaa áte elva á Dadaamiya, ta ndater ge emnde, ma emtsa keni eksaraarekse na. <sup>12</sup> Adaba ɲgyaratersengye ɲanna wá, ekkure samaya-aha higauhiga. Ekkure emnde na kwá am huđe á samaya-aha ɲanna keni higauhiga bademme. Amá palasa á kure kwa emnde na kwá áte haha, antara názena am huđe á haye keni bademme. Ya ndaaná adaba uwe una? Adaba kwaye tsekwátsekwa Shaitaine á dezekure, aɲkwa á tsekwa á ba an ervaunđe-aara, adaba diyaadiya ganakini sarte-aara a juwa ba cekwaanɲudí.»

<sup>13</sup> Am nánna náza nye na ganakini ɲgyaransengye á sete haha, a fantau ge baka mukse na a yaa egdzere zhele na, aɲkwa á dfabaná á dem kaamba. <sup>14</sup> Mbate kerten varanteva lyambake-aha á dada zele ge mukse na, geni á ɲgye an ɲane á dem tate na a tsatsannaa Dadaamiya geni á de geláná átekwa am iva keye an kyalma na. Áhuwa wá, á shanaaka emgyegwe a záhe ɲanna mázle-aara. <sup>15</sup> Daaci ge baka mukse na wá, emgyegwe a

zaha ɲanna a naba melese yawe wá, a naba gev guwa yaikke ganakini á de dándá yawe á guwa mukse na. <sup>16</sup> Amá: «Yá aɲkwa ya,» a ba haha, aɲkwa á melanumele ge mukse na. Daaci haha keni werta we-aara, a shu yawe na ni a maganaa náza nye na bademme. <sup>17</sup> Daaci jaaja emtaɲkire náza nye na áte mukse na. A naba dateraa wawa ge egdzara á mukse ɲanna mázle-aara, amaana: Emnde na ni lyarvaalye elva á Yaisu \*Almasiihu, tá aɲkwa á fansaarefe ge Dadaamiya á ba an jirire na. <sup>18</sup> Á ba aɲkwa náza nye na a tsanu ge we á háye.

## 13

### *Náwa dabba-aha ta buwa*

<sup>1</sup> Am iga-aara maa, yá zhárá ba aɲkwa á segashe dabba umele am háye, an ire vuye á ba áte ɲane palle, derma-aha-aara keni kelaawa. An dzakwa á sleksire áte derma-aha-aara ɲanna bademme, áte ire-aha-aara keni bademme ta pupuwete názu zlayeka ɗekideki na ge zlávla Dadaamiya an ɲane. <sup>2</sup> Dabba ɲanna ya nanna na wá, tá gárava an ubela, amá sera-aha-aara wá, ba seke sera-aha á kere á kaamba, we-aara keni ba seke we á ervare. Náza nye na a vanta zade-aara, antara sleksire-aara, ira hákuma-aara bademme ge dabba ɲanna. <sup>3</sup> Aɲkwa palle am ire-aha á dabba ɲanna wá, ba seke ndza kyanamárekye, ba seke ndza emtsametsa ɗeme, amá mbaambe. Am duniya bademme emnde tá maga ba najipu-aara, emnde bademme tá ɗaba ba ɲane. <sup>4</sup> Daaci emnde bademme tá

aṅkwa á kezlan ugje ba ge náza nye na, aḍaba a vanta ṅane hákuma ge dabba ṅanna. Tá aṅkwa kezlan ugje ge dabba ṅanna keni, ta bantsa itare: Ware edda una ta kalle an dabba na náwa ṅane na? Ware edda una á hyephye seke ṅane?

<sup>5</sup> Dabba ṅanna shansha ndzedá á válya elva, antara mága kuravire áte Dadaamiya. A shaa ndzedá á mága una ṅanna, am tere kul ufáde ju buwa. <sup>6</sup> Daaci a naba fantau ge valya elva áte Dadaamiya, a fantau ge nyanya zhera á Dadaamiya, antara tate na á njá Dadaamiya átekwa na, ira emnde na tá am samaya na baḍemme tá an nyainye. <sup>7</sup> Dabba ṅanna wá, shánsa ndzedá ge wáva an emnde na tá aṅkwa ḍaba Dadaamiya, a ganaa ba ṅane ndzedá zlaḅe ádaliye. Dadaamiya a naba vante baráma ge sha hákuma áte larde-aha baḍemme, antara emnde am ekse-aha gergere baḍemme, ma tá ndaha elva a eksa-ara keni, duniya baḍemme á ba am erva-aara. <sup>8</sup> Baḍemme á emnde am duniya, watse tá kezlan ugje ba ge ṅane, sey ba emnde na ndza an puwa zhera-aha-aatare am wakita á egdza zhel kyawe na, itare wá, tá de kezlanka ugje. Am wakita ṅanna wá, an puwa zhera-aha á emnde na ni tá an shifa na á zleka na. Ta puwaterte daga am fakta á duksa baḍemme.

<sup>9</sup> «Edda una aṅkwa hyema-aara wá, a effa ba shagera áte elva na yá ndahaná iya na: <sup>10</sup> Edda una ta yanu ganakini watse á dem erva á kelaade-aha na, ma estara keni baaka pekyaaara. Iyau, edda una ta yanu ge katsakar, ma vaatara keni sey tá jana á ba an katsakar ṅanna, baaka pekyaaara dekideki. Duksa palle ge

emnde a dɔba Dadaamiya wá, a garevge emnde a farvaunɔde, a fartarefe áte Dadaamiya.»

<sup>11</sup> Am iga-aara wá, ya nanna zlaɓe dabba umele, ɲane a segashe am huɔe á haha. An derma buwa, derma-aha-aara á gáráva an náza á egdza zhel kyawe. Dabba ɲanna á ndaha elva, ndaha elva-aara ba seke názá á náza nye.

<sup>12</sup> Dabba ɲanna keni fantauka ba ɲane an ire-aara mága duksa. Há kuma á mága duksa-aara wá, ba kalkale an názá á dabba zuɲɲwire na. A magaa najipu-aha gergere á katafke á dabba zuɲɲwire, a hyaterarhe á ba áte laarire ge emnde baɔfemme am duniya, geni sey tá kezlan ugje ge dabba zuɲɲwire na ndza ba seke kyarannárekye, ndza ba seke emtsamtsa, amá mbaambe na.

<sup>13</sup> Kwakya najipu-aha na a maganaa buwire á dabba ɲanna. ɲane a tsekwaá kárá á sawa am samaya á sete haha áte ice á emnde baɔfemme, antara najipu-aha umele gergere.

<sup>14</sup> ɲane varanteva baráma ge mága najipu-aha ɲanna estuwa á katafke á dabba zuɲɲwire na. A badu emnde baɔfemme an una ɲanna, a bateraa: «Nɔeraundera gáráva á dabba zuɲɲwire na ndza kyarannárekye an kat-sakar, ba seke ndza emtsamtsa, amá mbáambe na, daaci kwá fansarefe.»

<sup>15</sup> Dabba ɲanna wá, ta naba ɓashanaa ge ɲane á fatanem effeya á shifa am vuwa ge hele ɲanna ta nderndera na. Gevge wá, aɲkwa á ndaha elva hele na, ganakini emnde na má kezlaranka ugje ge ɲane wá, á ceɓaterceɓa baɔfemme.

<sup>16</sup> Dabba ɲanna yá aɲkwa ndahaná ya na wá, a hyateraarehe á ba áte laarire ge emnde baɔfemme am huɔe

á duniya, ganakini sey tá lyevalya lámba-aara áte iga a nadafa, antara áte wafke-aha-aatare bademme. Una an male-aha-ka, an egdzaraka, emnde a berba an talága-aha, emnde na tá kwára ire-aatare, an náve-aha, emnde bademme. <sup>17</sup> Edda una má lyiyaaka lámba-aara wá, á taa shekweveka duksa, á taa veluka názá-aara keni defideki. Lámba ɲanna wá, zhera á dabba ɲanna. Ankwa zlaɓe umele kezlakula, una ɲanna keni á mára ba zhera-aara ɲanna.

<sup>18</sup> Kezlakula na wá, sey á kyePKye enkale á edda-aara, lauktu á diyeddiye názu am huɗe-aara. Kezlakula ɲanna wá, á maramiya tate na tá halavuwa átekwa emndimagwaha. Kezlakula-aara ɲanna deremke unkwaha an kul unkwaha ju unkwaha.

## 14

### *Láhe á emnde na tá an vára na am samaya*

<sup>1</sup> Am iga a una-aha ɲanna maa, ya ketaa ice á dem samaya, yá zhára ba tara egdza zhel kyawe áte ire á wa \*Siyauna, tá antara emnde debu deremke, an debu kul ufade ju ufade na ndza ta fafete zhera-aatare, antara Eddenara áte wafke á emnde ɲanna. <sup>2</sup> Yá cena ba kwára-aatare á sawa am samaya ba seke mága á yawe áte guwa yaikke. Ká kwára-aatare ba seke válahe á samaya, amá tá belá láhe, antara gadzavera-aha-aatare tá jante ge láhe am hula-aatare ɲanna. <sup>3</sup> Una ɲanna tá bela láhe emnde debu deremke an debu kul ufade ju ufade na,



tá anƙwa gálá Dadaamiya am kurshi á sleksire-aara, ta jantaave duksa-aha ufade na tá an shifa am vuwa, ira emgyegwar zála kul buwa ju ufade na. Láhe ɲanna wá, láhe áɲwaslire, baaka ura á diyeddiye láhe-aatare ɲanna deƙideƙi, sey ba emnde ɲanna ta varaterse á sa am duniya na. <sup>4</sup> Sey ba itare ta emnde na ta tsufete vuwa-aatare am cufedfíre, farka erwa-aatare áte mukse deƙideƙi na. Sey ba itare ta emnde na ta varaterse itare am dagave á emnde na tá am duniya na, tá anƙwa d̄aba ba egdza zhel kyawe ma á dem tate-ara keni. Itare wá, tá átuge tara Dadaamiya antara egdza zhel kyawe. <sup>5</sup> Itare wá, ta emnde na ndza cenaránka elva fida am mbuwe-aatare deƙideƙi, ta emnde cufedfíre.

### *Malika-aha keye an slera-aha-aatare*

<sup>6</sup> Daaci ya ketaa ice, yá zhara ba anƙwa á ɲgye malika umele yiyiye jipu herzhe á shanaasha samaya. Malika ɲanna anƙwa á saterá labáre á higa ge emnde na tá am duniya. Labáre ɲanna baaka zle-aara deƙideƙi. Á saterán ge emnde a larde antara jeba gergere, ma tá ndaha elva-ara keni. Am duniya bademme, á saterá ba labáre ɲanna ge emnde. <sup>7</sup> Malika ɲanna a ketaa kwara-aara ba shagera, a ba ɲane á elvan ge itare: «Kuvaukuva Dadaamiya, galaugála Dadaamiya am yaikkire-aara, ad̄aba hyephye sarte-aara ge mága shairiya á emndimagwaha. Kezlawankezla ugje ba ge ɲane edda una a nderaa samaya, antara haha, a magaa tate-aha á yáwe bademme na.»

<sup>8</sup> Kertenj a dɔabemhe ge buwire-aara, a ba malika ɲanna: «Kina wá, zlauzle \*Babila mazle-aara, á de mbedɔa berni yaikke na. Ɗane a hyante shagerkire-aara áte larde-aha baɔemme, haa a jatera an ja ge emnde ba seke mbazla.»

<sup>9</sup> Am iga a malika-aha ta buwa na wá, a dɔabateremhe ge malika ge keyire. Ɗane keni a ketaa kwara-aara ba shagera, a ba ɲane: «Ma ware una a kezlankezla ugje ge dabba ɲanna, antara gáráva á dabba ɲanna, ma ware edda una a lyevaa lámɓa á dabba ɲanna áte iga a naɔfafa-aara, bi áte wafke-aara, má ta magaa una ɲanna, <sup>10</sup> daaci tá de shá palása áza Dadaamiya aɔaba jaaja ervaunɔe. Á de jaterá á ba an ja palása ba seke mbazla na karanteka yáwe dɔekidɔeki na. Ma ware edda una maganaamaga duksa á dabba-aha ɲanna, edda-aara á dem kárá, kárá ɲanna an wesha an \*baraudau, daaci á maga palása-aara á katafke á malika-aha á Dadaamiya, antara egdza zhel kyáwe. <sup>11</sup> Ma vaatara keni yire á kárá ɲanna á wálá á ba an wálá shelle á dem zhegela, tá maga palása-aatare am huɔe-aara. Baɔemme á emnde na ni kezlarankezla ugje ge dabba ɲanna, ma ge hele-aara na keni, bi má lyarvaalya lámɓa-aara na áte vuwa-aatare, watse baaka puwansepuwe-aatare dɔekidɔeki, an vayi vacika baɔemme tá shá ba zlaɔa.»

<sup>12</sup> Aɔaba una ɲanna wá, ekkure emnde na kwá aɲkwa dɔaba Dadaamiya, fakurtarefe áte Yaisu an jirire na wá, sey kwá gevge emnde a farvaunɔe ba shagera.

<sup>13</sup> Daaci yá cena ba kwárá umele zlaɓe áɔaliye

á sawa am samaya á ba an ndzedá. A biyantasa kwárá ñanna: Puwetepuwa una: Gedá wá, watse ankwá áza emnde na tá emtsa am erva á Yaakadada na, a ba ñane. Daaci a ñutehe ge Shedekwe Cudedde: «Una ba estuwa, a puwaransepuwe, adaba zlazladire á slera na ta maganaa itare na á kedeka.»

*Dadaamiya, antara emnde am halavuwa á duniya*

<sup>14</sup> Am iga a una-aha ñanna wá, ya ketaa ice zlahe ádaliye wá, yá zhárá ba kumba dzayye ba telle. Ankwá duksa umele a njete áte kumba ñanna, duksa ñanna ba seke urimagwe. An dzakwa á sleksire ta maganaa an dindar am ire-aara, antara náza wá mása an slare jipu, a ñanaahe am erva. <sup>15</sup> Daaci yá zhárá ba sesse malika umele am mashidi, a ba ñane á elvan ge edda una á njá áte kumba na á ba an ká kwárá: «Werawera slakslakire áte duniya bademme, hyephye sarte a hálá duksa á se mba, eksanteksa náza wá mása á ña, ezslálá á de ica hiya.» <sup>16</sup> Daaci a naba huviyante dada náza wá mása-aara ge edda una áte kumba na, a zlavanme am duksa na áte haha, kerten baaka an ica duksa bademme.

<sup>17</sup> Yá zhárá sesse malika umele keni á ba am mashidi ñanna am samaya na, ñane keni an dada náza wá mása-aara, sláre jipu, a ñanaahe am erva. <sup>18</sup> Sesse malika umele zlahe ádaliye am huđe á duksa na tá faná sadake ge Dadaamiya átekwa na. Malika ñanna wá, male á kárá bademme. A ba ñane á elvan ge ukfenjara na

an náza wá mása am erva na, á ba an ká kwárá: «Egdzara á náfá-aha na tá herđaná emnde am duniya bademme navene, ekka keni de edđatsa an názá wá mása á ɲa.»

<sup>19-20</sup> Daaci ɲane keni naba huviyante náza wá mása-aara, a tsakaa egdzara áte náfá-aha ɲanna am duniya bademme. Kwaye a de ndakanaa am tate á beca egdzara á náfá. Tate na ni tá beca egdzara á náfá átekwa na wá, kwaye áte iga a ekse. Am sarte na tá aɲkwa beca egdzara á náfá ɲanna baaka duksa umele, á kela ba uzhe ba kyaɲɲe ba seke yáwe á kela, haa a magaa guwa yaikke. Yiyire á guwa ɲanna kilaumaiter deremke keye. Sledđire-aara keni a ektseve ba cekwa am wálá á ura. Una-aha ɲanna bademme na wá, á kwaramise ba názu watse á magaterná Dadaamiya ge emnde na ni tá aɲkwa am ervaunđe-aara ge mageteraa palása am halavuwa á duniya.

## 15

### *Malika-aha tá an zlakta á masiba-aha*

<sup>1</sup> Am iga á una ɲanna maa, ya naa ba marápsemáre najipu umele am samaya. Ya naa malika-aha ta vuye, masiba-aha keni vuye tá an ɲane. Á halavuhále masiba-aha áte una ɲanna, ervaunđe á Dadaamiya keni baaka mazle-aara am iga á una ɲanna.

<sup>2</sup> Daaci yá zhárá ba duksa umele ba seke háye, amá aɲkwa á maga wulwulire ba seke kweteram, an wesha an kárá am huđe-aara. Zlabe ádaliye, ya náternaa emnde na garega midalire arge dabba, garega midalire arge gáráva

á dabba ṅanna, itare liyarka lám̄ba á dabba ṅanna zhera-aara kezlakula na. Ya náternaa tá aṅkwa á tsaatse áte we á háye ṅanna ba seke kweteram na, tá an gadzavera-aha-aatare am erva, a vatertaa Dadaamiya. <sup>3</sup> Tá aṅkwa bela láhe á Muusa sleslera á Dadaamiya, antara láhe á egdza zhel kyawe. A ba láhe-aatare:

Dadaamiya Yaakadada, ba ka palle una ka edda á hákuma áte duksa bademme. Slera á ṅa ge ekka, baaka kalle-aara an shagerire. Slera á ṅa, slera yaikke. Ka slekse á larde-aha bademme. Bademme á názena ká maganaa ka, ká maganá á ba áte unṅule-aara, ba ekka una ka edda á jirire.

<sup>4</sup> Yaakadada, ekka keni aṅkwa ura á kuvanṅka emtu? Aṅkwa edda una á kezlanṅka ugje emtu? Bademme á larde-aha watse tá se ba am sera á ṅa, tá se galakgálá. Adaba ba ekka palle una ka cufedfe. Názu ká maganá ka am bereka. Bademme ká aṅkwa maganá á ba áte unṅule-aara.

<sup>5</sup> Am iga á una ṅanna zlaḃe ádaliye maa, ya ketaa ice á dem samaya wá, yá zhára ba we á mashidi am samaya an wacene. Am huḃe á mashidi ṅanna, aṅkwa egdza mashidi á nalba na tá ja ire tara Dadaamiya antara emndimagwaha amkwa na. <sup>6</sup> Daaci yá zhára ba malika-aha vuye na tá an masiba-aha na tá aṅkwa segashe am mashidi ṅanna. Tá an tsekwa am nanṅyuwe dzaydzaye ba telle, áte lefedfire, ta ṅgwadese uksuwe-aha-aatare an kanda á dindar. <sup>7</sup> Daaci duksa-aha na tá an shifa na, palle-aatare wá, a tegateraa egdzara erba-aha ta maganaa an

dindar ge malika-aha ṅanna. Egdzara erba-aha ṅanna tá an naha degwun á Dadaamiya ba caicare an we-aara, Dadaamiya na an shifa, ma vaatara keni ba ṅane. <sup>8</sup> Daaci, baɗemme á huɗe á mashidi na an naha an yire. Yire ṅanna wá, hákuma, antara demɗemire á Dadaamiya. Palle á ura á dzegwándzegwa dem mashidi ṅanna baaka, sey má zlaruzle malika-aha ṅanna ta vuye na ge mága masiba-aha-aatare baɗemme.

## 16

### *Malika-aha tá de puwa masiba-aha am duniya*

<sup>1</sup> Daaci yá cena ba kwára yaikke, á ndaha elva á sawa am huɗe á samaya, a ba kwára ṅanna á elvan ge malika-aha na ta vuye na: «Zlauzlálá á de puwa degwun-aha á Dadaamiya na am egdzara erba-aha na, de puwawpuwa baɗemme á dem duniya.»

<sup>2</sup> Daaci zunṅwire á malika-aha ṅanna a de puwanve náza-aara á dem duniya, sesse wige-aha áte emnde na lyarvaalya lámba á dabba áte vuwa-aatare, kezlarankezla ugje ge gárawa á dabba ṅanna. Wige ṅanna zlazlaɗa á we jipu.

<sup>3</sup> Daaci buwire á malika-aha ṅanna a de puwanve náza-aara keni, ṅane a de puwanaa á dem háye. Háye-aha baɗemme nyairevnye uzhe, ba seke uzhe a emtsa, baɗemme á názena an shifa na emtsaremtsa am huɗe á háye-aha ṅanna.

<sup>4</sup> Daaci, keyire á malika-aha ṅanna keni a de puwanve náza-aara á dem derve-aha, antara tate-aha á yáwe baɗemme, yáwe-aha baɗemme

ta naba nyef uzhe ba kyanŋe. <sup>5</sup> Yá cena ndaha elva á malika umele, ŋane wá, male á yawe-aha bademme, a ba ŋane wá: «Ekka Dadaamiya, ka cudedde. Kwaye am fakta, sem kina keni ba ekka ŋanna. Shairiya á ŋa ká aŋkwa maganá áte uŋŋule-aara. <sup>6</sup> Adaba emnde ŋanna ndza ta puwa uzhe á emnde á ŋa, ndza ta puwa uzhe á nabi-aha á ŋa. Daaci má vatena ká aŋkwa vaterte uzhe geni a sharushe wá, una tá shá nampire á názena ndza ta maganaa itare na.» <sup>7</sup> Daaci yá cena ba kwárá umele zlaŋe ádaliye á ba an ndzeda, á segashe am duksa na tá faná sadake ge Dadaamiya átekwa na, a ba kwárá ŋanna wá: «Ba estuwa Dadaamiya Yaakadada, ká an hákuma ba ekka palle, ka slejirire, shairiya á ŋa á ba áte uŋŋule-aara.»

<sup>8</sup> Daaci ufadire á malika-aha ŋanna keni a de puwanve náza-aara. Ŋane, kwaye a de puwanaa áte vaciya. Daaci varanteva baráma ge vaciya, ganakini a farfe ge mbera kára-aara ba shagera áte emnde am duniya. <sup>9</sup> Am emnde taparántápá warwarire á vaciya, itare ta fantau ge zláza Dadaamiya kelaa bademme á masiba-aha á ba am erva-aara na. Dzamarka áte yaikkire á Dadaamiya, magarka tuba arge haypa-aha-aatare.

<sup>10</sup> Daaci ilyebire á malika-aha ŋanna a de puwanve náza-aara keni. Ŋane, a de puwanaa áte kurshi á sleksire á dabba yaikke na. Daaci a naba tsekwa ge tabedammire á dem kwárá-aara bademme, emnde tá datsa ba nara an slare ge sha zladfa. <sup>11</sup> Aley kwalarevkwále ge tuba. Baira itare tá zlazla Dadaamiya adaba wige-aha na áte

vuwa-aha-aatare, antara palase na tá anƙwa á maganá itare na.

<sup>12</sup> Daaci unƙwahire á malika-aha ɗanna keni a de puwanve náza-aara. Ɗane, a de puwanaa am guwa yaikke na tá dahaná an Aifratis na. Daaci a naba derehe ge yawe am guwa yaikke ɗanna bademme, haa slekse-aha umele am geđi sharánsha baráma ge sawa ásehuna mazle-aara. <sup>13</sup> Daaci yá zhára ba jini-aha ta keye, tá gáraƙa an mugdza-aha. Palle-aatare, a segashe am mbuwe á náza nye, palle, a segashe am mbuwe á dabba yaikke, palle keni a segashe am mbuwe á nabi fida. <sup>14</sup> Bademme ba jini-aha á shaitaine na mbarsembe mága najipu-aha kelaazare na. Ba jini-aha ɗanna una watse tá dem slekse-aha á larde bademme, watse tá jatermaare átirpalle ganakini tá wawa an Dadaamiya Saksage na hákuma bademme á ba am erva-aara na. Una ɗanna á de magava am hare yaikke na Dadaamiya á de mára hákuma-aara arge duksa bademme na.

<sup>15</sup> «Ay degiya, faufa hyema ba shagera, watse yá sawa an ıla ba seke neyle. Gedá wá, watse anƙwa áza edda una paaka háre, fanufe hyema ge nanɗyuwe-aara na. Ɗane wá, yá se bereka an ukhyiye dey, á demka am zherwe yaikke.»

<sup>16</sup> Jini-aha ɗanna wá, kwaye ta de jemaa slekse-aha ɗanna am tate na tá daháná an Harmagaidaum an elva a Ibraniƙkau na.

<sup>17</sup> Daaci vuyire á malika-aha ɗanna, ɗane keni a de puwanve náza-aara am zhegela ba estuwa, yá cena ba kwára yaikke á sa am huđe á mashidi. Kwára ɗanna a segashe am tate á



kurshi á sleksire á Dadaamiya. A ba ɲane wá: «Zlauzle áte una mázle-aara.» <sup>18</sup> Daaci njaanja válaha á zhegela, antara kárá á rade, a naba gyaigyaite ge haha á ba an ndzedá ba ɲárɲare. Daga ta nderaa estuwa urimagwe am duniya keni ndza gyaigyaiteka haha estuwa dekideki. <sup>19</sup> A naba tapse ge berni yaikke gergere keye daga á sawa am huđe á haha bademme. Berni-aha umele na ni tá am huđe á duniya na keni bademme badzarevbadze. Adaba zlađe seska emtaɲkire na ta maganaa emnde a \*Babila ɲanna am ervaunđe á Dadaamiya. Adaba una ɲanna, aɲkwa á magaterá palása, tá taa kanteka ba ire keni ge zladá ɲanna, ba seke emnde na a cebateraa mbazla na karemka yawe am huđe-aara dekideki na. <sup>20</sup> Wa-aha bademme, antara ba haha-aha na am dágave á háye-aha keni tsaretse am sleđe-aha-aatare, meďaremeda ba estuwa. <sup>21</sup> Nálandze sadadđe a naba fantau ge puwa á sawa am samaya á sa arge emnde, deďemire á palle ba seke nákwá á uvera. Emnde bademme tá zlazla ba Dadaamiya adaba zladá á nálandze ɲanna jauje ge ndzedá.

## 17

*Elva a berni yaikke na ta fante zhera á zawarire*

<sup>1</sup> Am iga a una ɲanna maa, palle á malika-aha vuye na ndza ta tegaterem erba á masiba-aha am erva na a se ďahite, a ba ɲane: Sawa náwa yá maraká zladá na ni watse á shaná mukse záware ɲgelawa na. Amaana: Berni yaikke ta maganaa áte we á háye-aha gergere kwakya na.

<sup>2</sup> Duwa á slekse-aha á larde-aha bademme, ta de magaa gwardzire an mukse zaware ngelawa nanna, amá a cebaa emnde am duniya ba seke mbazla na karemka yawe defekideki na. Estuwa, á ba elva á malika nanna.

<sup>3</sup> Daaci a naba tsekwiyarhe ge Shedefkwe Cufedde, daaci a naba eksite ge malika nanna, kwaye a diya á dem huđe á kaamba. Ya naa ba mukse umele am kaamba nanna, a njeta áte iga á dabba, dabba nanna ba hanje. Ire vuye á ba áte dabba nanna palle, derma-aha-aara kelaawa. Bademme a vuwa-aara, an puwa ba zhera-aha na zlayeka defekideki na ge zláza Dadaamiya an nane. <sup>4</sup> Mukse na áte iga-aara na keni maa, á tsekwa am nangyuwe lefedlefedde buwa. Nangyuwe-aha-aara nanna bukerde ba jili hanje. Palle, hanjire-aara ba seke makala á iga a bere, amá palle na ba hanje. Vuwa á mukse nanna bademme ba náza ngelawire: Kazlana á dindar, antara naberlasla, antara náza hyema zarizariya bademme, ira erba á dindar-aara a nanaahe am erva. Ankwa laakire an naha am erba-aara nanna. Duksa nanna wá, zawarire na a maganaa nane bademme na. <sup>5</sup> Ankwa zhera ta puwete áte wafke á mukse nanna, amá elva am huđe á elva. Ákyiye wá: «\*Babila berni yaikke na wá, nane emmarge zaware-aha, antara shagerkire na tá maganá am duniya bademme.»

<sup>6</sup> Ya naa mukse nanna d'alanemdála uzhe á emnde á Dadaamiya am ire, uzhe á emnde na shebarka elva a Ýaisu na. Ba nanna-aaruwa, yá maga ba najipu-aara. <sup>7</sup> «Ká maga najipu

á uwe ka,» a ba malika na á elvan ge iya, «naba effa ervaunċe. Anċkwa duksa palle yá kwaraksekwáre. Kwaye tara mukse ɲanna, antara dabba na á njá átekwa, antara ire-aha á dabba ɲanna vuye na, ira derma-aha kelaawa na, baċemme yá ndaksendáhe názu am huċe-aara. <sup>8</sup> Dabba ɲanna ka naaná ka na wá, ba dabba na ndza an shifa, amá kina baaka na. Watse á sesse am evege shagerka na baaka halavuwa-aara ċekidėki na, amá á se haraaka kwakya mázle-aara, tá se keċanaakeda shifa-aara baċemme. Emnde a duniya na puwarteka zhera-aha-aatare am wakita á shifa daga am fakta á duniya na wá, itare watse tá maga najipu kwakya áte dabba ɲanna. Aċaba werre, ndza anċkwa an shifa, amá kina baaka, aley watse á sesse zlaċe ádaliye.»

<sup>9</sup> A biyántsa zlaċe ádaliye, a ba ɲane: «Duksa-aha na náwa ɲane na wá, sey á hyephye enċkale á edda-aara lauktu á cenáncena. Ire-aha á dabba ɲanna vuye na wá, á mára egdzar wa-aha vuye na a njetaa mukse ɲanna atekwa na. Zlaċe ádaliye, á mára slekse-aha sadadċe vuye. <sup>10</sup> Ilyeċe-aatare wá, daredde slekse-aha ɲanna. Kina wá, unċwahire-aatare kina am sleksire. Amá una watse á sawa ge vuyire na á se haraaháre ba cekwa am sleksire ɲanna. <sup>11</sup> Dabba ɲanna ndza anċkwa, amá kina baaka na wá, ba ɲane an ire-aara una slekse ge tiisire, ɲane keni ba palle á slekse-aha ɲanna ta vuye na. Má watse sessa ɲane wá, tá se ba ekkeċa ba ċekidėki.

<sup>12</sup> «Derma-aha kelaawa na ka nateraa ka na

maa, itare tá mǎrá slekse-aha kelaawa na watse tá sawa á katafke na. Má watse saremsa itare, Dadaamiya á de vaterte sarte ba cekwaanḡudí ge mága sleksire-aatare antara dabba ḡanna. <sup>13</sup> Slekse-aha kelaawa ḡanna wá, watse tá jema ye-aatare palle, sleksire-aatare baḡemme, watse tá maganá ba ge dabba ḡanna palle. <sup>14</sup> Itare baḡemme na, watse tá gwaare ba ge egdza zhel kyawe an wáva. Amá watse á de gáná ba egdza zhel kyáwe na ndzedá, tá antara emnde-aara na a dzeratersaa ḡane, a ḡatersaa ḡane, tá anḡwa á ḡabaná an ervaunḡe-aatare palle na. Á de gáná ba ḡane ndzedá, aḡaba ḡane Slekse arge slekse-aha baḡemme, Yaakadada arge dada-aha baḡemme.»

<sup>15</sup> A biyántsa malika ḡanna zlaḡe áḡaliye, a ba ḡane wá: «Háye-aha ḡanna ka naaná ka, á nǎ mukse ḡanna áte itare na wá, á mǎrá emnde a larde-aha gergere, emnde a jeba gergere, antara emnde a ndáhá elva-aha gergere baḡemme.

<sup>16</sup> Derma-aha á dabba ḡanna kelaawa, antara ba dabba ḡanna an ire-aara, watse tá gwaare ge mukse záware na an degwune, watse tá zuze áte há-aara baḡemme, watse tá yana á ba an ukhyiye dey. Ba hyuwa á vuwa-aara keni watse tá zuze, tá de zlanazle an kǎrá ba ḡekideki-aara.

<sup>17</sup> Aḡaba a maganaa ba Dadaamiya slera-aara am ervaunḡe á slekse-aha ḡanna, ganakini tá ḡuḡa ye-aatare palle, tá maganá sleksire-aatare ba ge dabba ḡanna palle. Dadaamiya a magaa una ḡanna geni ta maganaamaga názena á kataná ḡane, dem sarte na má gevge názena a ndaasa ḡane.

18 «Mukse ḡanna ka naaná ka na wá, ḡane á márá berni yaikke. Baḡemme á slekse-aha na tá am duniya na tá á ba am sera-aara.»

## 18

### *Palase na á de maganá Dadaamiya ge \*Babila*

1 Am iga a una ḡanna maa, yá zhára ba malika umele á tsekwa á sawa am samaya. Hákuma, antara ḡemḡemire-aara hyemhye am huḡe á duniya baḡemme. 2 Malika ḡanna a ketaa kwára-aara á ba an ndzeḡa, a ba ḡane: «Kina wá, zlauzle \*Babila mázle-aara, á de mbeḡa berni yaikke. Daaci gevge tate á njá á shaitaine-aha, jini-aha, antara yiye-aha na ta shagerka-aha, wayarka emnde na tá njá am huḡe-aara. 3 Aḡaba ḡane a ganve ire-aara ba seke mukse zaware, slekse-aha á duniya baḡemme ta naba magaa gwardzire an ḡane, zawarire-aara a cebaa emnde a larde baḡemme am duniya ba seke a cebateraa ba mbazla. Emnde a tsakala am duniya baḡemme garega nalmáne an mukse na, aḡaba ḡane wayaawáyá za emtakire á duniya baḡemme.»

4 Daaci yá cena ba kwára umele zlaḡe áḡaliye á sawa am samaya á ba an ndzeḡa, a ba ḡane: «Ekkure emnde-aaruwa baḡemme, sawesse am berni na! A ndeḡakurveka haypa-aatare, antara geni a sharkurka palase-aatare keni. 5 Aḡaba hyaahya haypa á berni ḡanna, de shanaasha Dadaamiya am samaya, shagerkire na tá maganá itare na á segasheka am ervaunḡe á Dadaamiya ba estuwa. 6 Sey tá magateránmaga palase ge emnde ḡanna ba seke una ndza ta magateranta

itare ge emnde umele na. Baira a jaranuje ge una ni ndza ta magateranta itare ge emnde ma ser buwa keni. Ba ire keni a karanteka ge zlada ba seke emnde na a cebateraa narge na. <sup>7</sup> Ba seke una nane zauze emtakire á duniya kwakya na wá, zlada keni kwerawanaakwera á ba áte una nanna, magawantemága palasa ba shagera. Adaba a bántsa am ire-aara: Iya ganevka seke weggye a mukse, ya slekse ba iya an ire-aaruwa, á janjerma uwe antara kyuwa ba dekideki. <sup>8</sup> Adaba una nanna wá, sey tá se gwargwe masiba-aha sadafde ge berni nanna á ba áte háre palle. Tá se gwargwe tara lapikere, antara emtsa, ira waya, lauktu watse tá zlanazle an kára ba dekideki. Adaba Dadaamiya Yaakadada, sey ba nane palle an sleksire-aara baaka umele, á de ndahaná ba nane názu tá maganán ge berni nanna.»

<sup>9</sup> Má watse slekse-aha á duniya naránna yire á kára na á za berni nanna wá, watse tá puwumpuwa erva am ire, tá tsaka dákwa, tá kyuwa gwardzire na ndza ta maganaa antara berni nanna, ira emtakire á duniya na ndza ta nanaa itare áhuwa nanna bademme, adaba berni nanna zauze kára. <sup>10</sup> Kwaye watse tá tse yiyiye ge lyawa á zlada, tá ámbera fa hula: «Alawlawlaw! Baaka berni yaikke! Nja seke \*Babila na ni shekwaaka ba dekideki keni?»

<sup>11</sup> Ba estuwa ge emnde a tsakala na tá am duniya bademme keni, tá de puwa ba erva am ire, tá de tsaka dákwa ge kyuwa berni nanna, adaba ta baaka emnde a gáne-aatare.

<sup>12</sup> Adaba itare tá anjka tsakala duksa kwakya

áhuwa. Tá tsakala dindar, antara lipela, ira jeba á nákwá-aha umele ankwá gergere kwakya. Tá tsakala sandá-aha, lefedlefedire-aatare ba seke uwe. Umele-aha-aatare jili hanje, hanjire-aara ba seke makala á iga a bere, umele wá, ba hanje. Zlabe adaliye, tá ankwá tsakala jeba á náfa-aha umele an dárádza jipu, antara egdzar duksa-aha na tá maganá an sláre á guwe, umele tá maganá an náfa na an dárádza jipu na, umele á duksa-aha nanna tá maganá an verzhagane, umele íre danjwe, umele tá maganá an jeba á nákwá-aha umele ankwá an dárádza jipu. <sup>13</sup> Zlabe adaliye, tá ankwá tsakala názase gergere kwakya áhuwa: Umele yawe-aara, umele waye á gáná áte vuwa, umele tá dísaná am kára ba seke kajiji, tá ankwá tsakala wáye á dále, antara nalkáme, antara ukpa-aara, ira mbazla. Tá ankwá tsakala esla-aha, kyáwe-aha, belsa-aha, ira darkwa-aha, antara ba urimagwe keni: Náve-aha, antara emnde na tá halaterá áte we á wáva. Baaka názu tsakalarka itare áhuwa. Adaba una nanna tá kyuwa berni nanna. <sup>14</sup> A ba itare: «Kina kazlaŋa zarizariya na ndza á kataná ervaunde á ŋa na ba baaka mázle-aara? Kwakyire á nalmane á kure na, antara emtakire á duniya na ndza kwa zanaa kure na ba yakuránya kwá jammeka defideki?» <sup>15</sup> Baďemme á emnde na tá tsakala berni nanna wá, garege nalmana amkwa. Kwáye watse tá tse yiyiye ge lyáwa á zlaďa, tá ámbera kyuwa, tá tsaka ďákwa-aatare. <sup>16</sup> Watse tá ba: «Alawlawlaw baaka berni yaikke! Berni zariya na ndza á shakwa sanda-aha lefedlefedde na,

jili haññe ba seke makala á iga a bere, umele ba haññe, tá an dárádza jipu, ira yaadi-aha umele zarizariya bademme, an dárádza jipu na. Baaka berni ngelawa na an náza ngelawire kwakya ázeñara, kazlaña a ngelawire-aara, umele ta maganaa an dindar, umele ta maganaa an jeba á nákwá umele añkwa an dárádza jipu. <sup>17</sup> Bademme a dikele á duksa-aha ñanna shekwaaka ðekideki, keðaakeda ba estuwa.»

Ba estuwa ge emnde a mága slera áte ire á háye keni. Emnde a báká paare á háye sadadde, antara male-aha-aatare, ira emnde a tsakala na tá maga shula an paare-aha á yawe, itare keni kwaye ta tsatsehe bademme yiyiye. <sup>18</sup> Ba ta puwete ice-aatare áte yire á kárá na añkwa á zá berni ñanna wá, a ba itare: «Á jare áme kwa berni yaikke seke una mázle-aara!» <sup>19</sup> Ba ta ndaase una ñanna wá, ta fantau ge kyuwa. Tá tsaka dákwa, tá slatsa erva, tá zá erva-aatare an sláre, tá puwa hula: «Alawlawlaw! Baaka berni yaikke! Bademme á emnde a paare á yáwe sadadsadadde na ta gaa nalmáne á ba áte ñane na ba cekwaañgudí keni shakwaaka degi!» A zluwa estuwa hula á emnde ñanna.

<sup>20</sup> Ekkure emnde na kwá am samaya, higauhiga arge keða á berni ñanna. Ekkure emnde a bela á Dadaamiya, antara nabi-aha, ira emnde á Dadaamiya bademme, higauhiga arge keða á berni ñanna. Adaba pelansepele Dadaamiya ge berni ñanna názena ndza a magakurtaa ñane na bademme.

<sup>21</sup> Am iga a una ñanna maa, yá zhárá ba gwarda á malika umele, a eksante dada nákwá



am erva, yaikkire-aara ba seke nákwá á uvera, a eblyanme á dem háye á ba an ndzedfa, a ba ñane: «\*Babila berni yaikke na watse ba estuwa. <sup>22</sup> Baaka ura á de puwete ice áte emnde a mága gusa am Babila d'ekideki. Ma emnde a jaa gadzavera, ma emnde a ferta derma antara nalgaita, watse ba tseriye baaka ura á de cena mágava á duksa am huđe á Babila. Ma emnde a mága dzera, ma emnde a ndera gahe, ma emnde a haa hiya, bademme watse baaka ura á tse am zhegela ba palle keni. <sup>23</sup> Ekka Babila wá, baaka ura á de puwete ice áte kárá á wáye ázeña mázle-aara, baaka ura á de cena elva a gaa mukse, ma elva a de gaa zhele keni am mba á ña. Abi werre, ndza ta bántsa emnde a tsakala á ña: Sey ba ñere ka mu ware edda una á janjeruje na? Ta zlermu nalmáne á duniya bademme an kurguna. Adaba una ñanna mbedakmbedá na.»

<sup>24</sup> Zlafe ádalije, Dadaamiya nanna uzhe á nabi-aha-aara, antara uzhe á emnde a d'aba ñane, bademme á ba am mbiye á Babila. Bademme a uzhe á emnde na ta cebateraa am duniya na, á ba am mbiye á berni ñanna baaka ura umele.

## 19

<sup>1</sup> Am iga a una ñanna maa, yá cena ba kwárá á sawa am samaya, ba seke kwárá á nalga yaikke hedihediye, a ba itare: «\*Halailuya! Ba Dadaamiya á miya una slelya ura, edda á demdemire, hákuma bademme á ba am erva-aara. <sup>2</sup> Adaba ñane á kya shairiya-aha-aara bademme á ba áte jirire áte unñule-aara

bademme. Adaba una nanna, maganánmaga palase ge mukse záware na a badzanve duniya bademme an gwardzire-aara, zlaɓe ádaliye, adaba a ceɓaa shifa á emnde a slera-aara na.» <sup>3</sup> A ba itare zlaɓe ádaliye: «\*Halailuya! Kwaye yire á kára na á za berni nanna shelle am zhegela, baaka emtsa-aara dem ba ge ðekideki.» <sup>4</sup> Am iga a bela láhe-aatare maa, emgyegwar zála kul buwa ju ufade, antara duksa-aha ufade na tá an shifa na reppe puwaraapuwa á dem áhá á katafke á Dadaamiya am kurshi á sleksire-aara, tá anƙwa kezlan ugje. \*Halailuya! \*Aamin! a ba itare.

*Edda una tá ðahána an egdza zhel kyáwe na anƙwa á gá larusa-aara*

<sup>5</sup> Daaci yá cena ba kwára umele á segashe am tate á kurshi á sleksire, a ba nane: «Ekkure emnde á Dadaamiya bademme, an male-aha-ka, an egdzara-ka, bademme á kure kwa emnde na kwá an lyawa-aara am ervaunɗe na, galaugálá Dadaamiya á miya.» <sup>6</sup> Zlaɓe ádaliye, yá cena ba kwára umele ba seke kwára á nalga, kwára-aatare ba seke mága á yáwe áte guwa yaikke, zlaɓe ádaliye, ba seke válaha á samaya. A ba itare: «\*Halailuya! Adaba Dadaamiya Yaakadada edda á hákuma bademme, Slekse ba nane palle. <sup>7</sup> Higaumihiga bademme! Shamisha geɗa yaikke! Galaumigálá Dadaamiya, adaba hyephye sarte, nɗatenwa nane geni egdza zhel kyawe á gá larusa-aara, larusa-aara nanna keni maganaamaga niya. <sup>8</sup> Varanteva baráma ge larusa, geni á tsekwemtsekwa nanɗgyuwe

lefedde jipu ámberá á maga pulpulire keni jipu, cufedde zlahe ádaliye na.» Nanjyuwe nanna wá, á maramiya shagerire-aha na ndza ta maganaa emnde á Dadaamiya an ervaunde-aatare palle na.

<sup>9</sup> Daaci a ba malika na á elvan ge iya: «Puwetepuwa elva na náwa yá ndakndáha na am wakita: Má ba gedá wá, watse anjwa áza emnde na dahaterdáha Dadaamiya á dem larusire á egdza zhel kyawe na.» A farhe zlahe ádaliye, a ba nane: «Baaka fida am elva na dekideki, a ndaasa ba Dadaamiya an we-aara.»

<sup>10</sup> Daaci, ya gaavehe am sera-aara, yá kátá kezlan ugje, amá a naba piyite: «Manjka una,» á bina. «Iya keni ya ba sleslera á Dadaamiya ba seke kure antara egdzar mama-aha á nja na fakurtarefe áte elva a Yaisu na. Kezlankezla ugje ba ge Dadaamiya palle.»

Elva a Yaisu na wá, ba elva na ndza a baternaa Shedekwe Cufedde ge nabi-aha, lauktu ta se balaterán ge emnde na.

### *Zhele midala áte belsa dzayye*

<sup>11</sup> Am iga-aara maa, ya ketaa ice á dem zhegela wá, yá zhárá ba samaya wanje an wacene. Zlahe ádaliye, yá zhárá ba belsa dzayye telle, antara ura áte iga-aara. Zhera á edda una nanna: Slejirire, antara baaka fida ázenjára. Nane á kya shairiya-aara á ba áte jirire, á wava keni á ba áte unjule-aara. <sup>12</sup> Ice-aha-aara ba seke nara á kárá, dzakwa á sleksire keni baaka zlakta-aara am ire-aara. Zlahe ádaliye, anjwa zhera an puwa áte nane, baaka slediyeddiye dekideki,

sey ba ɲane palle duksa-aara. <sup>13</sup> Nanɲyuwe-aara baɗemme ba uzhe. Zhera-aara wá: Elva á Dadaamiya. <sup>14</sup> Am iga-aara, ta ɗabemhe ge emnde a wáwa am samaya, itare keni baɗemme tá á ba áte belsa dzaydzaye, tá am nanɲyuwe keni dzayye ba telle, lefedɗe jipu, cuɗedɗe zlaɓe ádaliye keni. <sup>15</sup> Anɲkwa á segashe katsakar am mbuwe-aara, an ga slare jipu. Á de gáná an una ɲanna ndzedá arge duniya baɗemme. Ba ɲane palle una á de geva slekse an zade á íre am erva, slekse na an hakuma jipu na. Watse á ɲgerɗa kelaade-aha-aara an sera ba seke una tá ɲgerɗa egdzara á náfa am tate-aara, ge ɓeca yáwe-aara na. Una ɲanna, á maramiya já ervaunɗe á Dadaamiya Yaakadada áрге duksa baɗemme. <sup>16</sup> Anɲkwa zhera-aara an puwa áte nanɲyuwe-aara, antara pákwálá-aara, a ba itare: Slekse arge slekse-aha baɗemme, Yaakadada arge dada-aha baɗemme.

<sup>17</sup> Daaci yá zhárá ba malika umele a tsanve ge vaciya, a fantau ge ɗáha yiye-aha tá anɲkwa ɲgye am huɗe á zhegela, herzha á shanaasha samaya baɗemme na, a ba ɲane á ba an ndzedá, á elvan ge yiye-aha ɲanna: «Sawmbare baɗemme ásehuna, náwa Dadaamiya a gyakur muɲri yaikke! <sup>18</sup> Sawmbare á se za hyuwa á slekse-aha á larde-aha, antara hyuwa á sawji-aha, antara male-aha-aatare, hyuwa á belsa-aha, antara emnde na ndza tá áte belsa-aha ɲanna, hyuwa á náve-aha antara emnde na tá kwárá ire-aatare, hyuwa á male-aha, antara egdzara, hyuwa á emnde baɗemme, sawmbare zauza.»

<sup>19</sup> Daaci yá zhárá ba dabba na, antara slekse-

aha á larde-aha, ira sawji-aha-aatare, jarammeje bademme ganakini tá daná wáva ge edda una áte belsa dzayye na antara emnde a wáva-aara. <sup>20</sup> Daaci ta puwatersaa erva ákataliya ge tara dabba ɲanna, antara nabi fida na ndza a magaa najipu-aha á katafke á dabba ɲanna. Ndza a badu emnde á ba an najipu-aha ɲanna, ta lyevaa lámbe á dabba ɲanna, ta kezlan ugje ge gáráva-aara hele na. Daaci ta valyateremhe á ba an shifa emnde buwa ɲanna á dem derve á kárá, an wesha an \*baraudau, jauje ge kárá-aha bademme. <sup>21</sup> Amá sawji-aha-aatare, antara emnde na tá am iga á dabba ɲanna bademme na wá, a cebateraa ba katsakar na á segashe am mbuwe á edda una áte belsa na. Yiye-aha bademme zaruze hyuwa-aatare, ta yanaa ba itare.

## 20

### *Elva a zara sleksire am iya debu*

<sup>1</sup> Am iga-aara wá, yá zhárá ba malika umele zlaɓe ádaliye, á tsekwa á sawa am samaya, an egdza a tsekweram am erva, ge se wera evege shagerka na ɓaaka halavuwa á sladfire-aara dekiɓe na, antara tsavaytsavaye yaikke. <sup>2</sup> Daaci a naba eksavaa náza nye na emgyegwe a záhe keni ba ɲane na. Amaana: Male á jini-aha, bi Shaitaine. Daaci a naba ɲuɓfanaahe ciyye ge malika ɲanna, geni á gá iva debu am tsavaytsavaye ɲanna. <sup>3</sup> Kwaye a de eblyanme am evege ɲanna, a zlenɓa an egdza a tsekweram, a venyanuhe zlaɓe ádaliye geni á gá iva-aha na am huɗe-aara, á shanka se bada emnde am duniya

mázle-aara. Sey má zlauzle iva debu ɲanna, lauktu tá de belanaabela cekwaangudfi.

<sup>4</sup> Am iga a una ɲanna maa, yá zhárá kurshi-aha á sleksire, emnde tá aɲkwa á njanja am kurshi-aha ɲanna, ta vaterterte hákuma á kya shairiya ge itare. Zlabe ádaliye, ya náternaa shedekwe-aha á emnde umele, ndza ta cebáteraa adabá tsaraatse áte elva a Yaisu, tá aɲkwa ndater elva á Dadaamiya ge emnde. Itare ndza kezlaranka ugje ge dabba ɲanna dekideki, ma ge gáráva á dabba ɲanna keni. Lyiyarka lámbe á dabba ɲanna dekideki ma áte erva a nadafa-aatare, ma áte wafke-aatare keni. Ya naterna emnde tá á ba an shifa-aha-aatare zlabe ádaliye lanje, tá aɲkwa zá sleksire-aatare antara Yaisu \*Almasiihu am iva debu.

<sup>5</sup> Una wá, zunjwire á tseta emnde am fáyá. Emnde umele maa, zlabe tá tseteka emtsaade, sey má zlauzle iva debu ɲanna. <sup>6</sup> Má gedá wá, sharánsha emnde ɲanna Dadaamiya a tsaterterte zunjwe am fáyá na. Tá de jammeka antara emtsa na watse á de ceba emnde ge buwire na dekideki, itare watse tá de geva \*liman-aha á Dadaamiya, antara Yaisu Almasiihu, tá de za sleksire-aatare antara Yaisu Almasiihu am iva debu.

### *Halavuhále ndzefa á Shaitaine*

<sup>7</sup> Am iga á iva debu ɲanna maa, watse tá belanaabelá zlabe ádaliye Shaitaine, á de sesse am evege-aara ɲanna. <sup>8</sup> Watse á de bada emnde zlabe ádaliye am larde-aha bademme am duniya. Ba larde-aha ɲanna una tá cfahaná an Gaug, antara Magaug na. Watse á jatermaare

baɗemme, ganakini tá de wawa. Kwakyire-aatare, watse ta ba seke shiili na am guwa na. <sup>9</sup> Daaci yá zhára ba daredde, tá kela á dem huɗe á duniya baɗemme, tá aɗkwa á jantaave ge tate-aha na tá átekwa emnde á Dadaamiya, tá jantaave ge berni yaikke na a wayeta ervaunɗe-aara ba estuwa. A naba tsekwa ge kára á sa am samaya, a se zlateraahe baɗemme. <sup>10</sup> Daaci ta eksevaa Shaitaine na a keɗeteraa ɗane na, ta de eblyanme am derve á kára na an wesha an \*baraudau, tá am huɗe-aara tara dabba, antara nabi fida na. Tá de maga palása-aatare áhuwa vayi vacika dem ba ge dekiɗeki.

### *Shairiya á emnde am halawuwa á duniya*

<sup>11</sup> Daaci yá zhára ba kurshi á sleksire yaikke vayvaya, dzayye ba telle, aɗkwa ura á njá am kurshi ɗanna. Tara samaya antara haha zhagadarzhagade á katafke-aara, puwarteka ice áte itare dekiɗeki. <sup>12</sup> Daaci yá zhára ba nalga á emnde na ndza emtsaremtsa na, male-aha, antara egdzara baɗemme tá aɗkwa á tsaatse á katafke á slekse yaikke ɗanna. Daaci ta naba werta wakita-aha. Aɗkwa wakita umele, an puwa zhera-aha á emnde na tá an shifa na á zleka na am huɗe-aara, ɗane keni ta werantehe. Daaci Dadaamiya a fantau ge kya shairiya á emnde a fáya ɗanna baɗemme, ma shairiya á ware keni ta kyánaa á ba áte názena ndza a maganaa edda-aara, ta beranaa am wakita na. <sup>13</sup> Antara ba emnde na ndza ndaterunde háye keni, a naba melatersehe á segashe. Tara emtsa, antara fáya keni eptsananaaptsa emnde na ndza

tá ázetare, Dadaamiya a se kya shairiya-aatare bademme, ma ware keni ta kyanaa á ba áte názena ndza a maganaa edda-aara na. <sup>14</sup> Am iga-aara maa, ta puwum tara emtsa, antara fáyá á dem kárá. Derve á kárá ñanna emtsa umele ge buwire. <sup>15</sup> Daaci ma ware una shanka zhera-aara am wakita á emnde a shifa na wá, ñane tá velyaná á ba á dem derve á kárá.

## 21

### *Samaya antara haha bukerde tá áñwaslire*

<sup>1</sup> Daaci yá zhárá ba samaya áñwaslire, antara haha áñwaslire, emgyegwe-aha-aara na medarmeda bademme. Ba háye-aha keni ta baaka medarmeda bademme. <sup>2</sup> Zlafe ádalije, yá zhárá ba berni cudede. Una ñanna, berni á Urusaliima áñwaslire, aṅkwa á tsekwa á sawa áza Dadaamiya am samaya. Dadaamiya a cadese ba seke una ni larusa á cada vuwa-aara má aṅkwa á zlalá á de gá zhele na. <sup>3</sup> Yá cena ba kwára yaikke, an ndzedá jipu, á segashe am tate á kurshi á sleksire. A ba kwára ñanna wá: «Kina wá, tate á njá á Dadaamiya á ba am dágave á emnde mázle-aara, tá de geva emnde-aara ba miyenne, Dadaamiya keni á njá á ba am dágave-aatare, á de geva ba ñane palle Dadaamiya-aatare. <sup>4</sup> Á de halatersá ba ñane an erva-aara yáwe á kyuwa am ice. Watse baaka á de emtsa mázle-aara. Ma kyuwa, ma tsáká dákwa, ma wá á vuwa keni bademme duksa-aha ñanna ndza na á dedde.»



<sup>5</sup> Daaci á ba Slekse yaikke na am kurshi na: «Ka cenáncena emtu, duksa bademme sey yá maga ba umele áŋwaslire.» A fiyarhe zlaŋe ádaliye, a ba ŋane: «Puwetepuwa elva ŋanna, adaba jirire baaka fida am huŋe-aara ɔekideki.» <sup>6</sup> A farhe zlaŋe ádaliye ge enndáhá-aara, a ba ŋane wá: «Zlauzle áte una. Ba iya una ya zuŋŋwe arge duksa bademme, watse ba iya ŋanna zlaŋe ádaliye am halavuwa á duksa bademme. Ya slekatafke keni ba iya, ya slekataliya keni ba iya. Ma á wáná ndera ge ware keni, yá vanteva ya yáwe á shushe ge edda-aara ba dey. Yáwe ŋanna, yáwe á suwa na á fá shifa am ura na. <sup>7</sup> Daaci ma a ganaa ware ndzedá keni yá vanteva duksa-aha ŋanna. Iya keni yá gevge Dadaamiya-aara, ŋane keni á gevge ba egdza-aaruwa. <sup>8</sup> Amá tara emnde a lyáwa, emnde na fartareka, emnde a mága danŋwire á huŋe, emnde a ceŋa shifa, emnde a mága gwardzire, emnde a kyula hele, antara emnde a mága fida, emnde ŋanna bademme tá de ŋgyakaterá á dem derve á kára na an wesha an \*baraudau na. Una ŋanna, emtsa-aatare ge buwire.»

### *Elva a Urusaliima áŋwaslire*

<sup>9</sup> Daaci malika-aha vuye na ndza tá an erba-aha vuye am erva-aatare, an naha an masiba-aha na á halavuwa átekwa na, palle-aatare a naba ɔahite, a ba ŋane á elvan ge iya wá: «Sawa náwa yá maraká larusa á gáná egdza zhel kyáwe na.» <sup>10</sup> Daaci a naba tsekwiyarhe ge Shedekwe Cudede, kertenŋ a naba eksite ge malika ŋanna, kwáye a de ɔalta antara iya áte ire á wa sladde

jipu, a mariya berni cufedfe, berni á Urusaliima anƙwa á tsekwa á sawa áza Dadaamiya á sawa am samaya. <sup>11</sup> Berni ɲanna ámbera á maga wulwulire ba seke jeba á náƙwa umele anƙwa tá dáháná an Yaspa, an dárádza jipu. Wulwulire ɲanna á maganá ba dɛmdɛmire á Dadaamiya. <sup>12</sup> Ta jantaave ge berni ɲanna an riya yaikke, an sladɛɛre á dem zhegela keni ɲane. Wákyiya kelaawa ju buwa áte riya ɲanna. Malika-aha keni ta kelaawa ju buwa áte wakyiya-aha ɲanna. An puwa zhera-aha á jeba-aha á \*Iserayiila-aha kelaawa ju buwa na áte wákyiya-aha ɲanna bademme. <sup>13</sup> Wákyiya keye keye áte dalbe-aha á riya ɲanna ufade kerde. Wákyiya keye á dem gedí, keye á dem manem, keye á dem pute, keye keni á dem yala. <sup>14</sup> Riya á berni ɲanna bademme ta fanaa ekte á ba an náƙwa-aha kelaawa ju buwa njanɲe. Ba kelaa náƙwa am náƙwa-aha ɲanna, an puwa zhera á ura palle am pukura-aha á egdza zhel kyáwe ta kelaawa ju buwa na.

<sup>15</sup> Malika ɲanna a ndahi elva na, an zade á dindar sladɛɛre am erva-aara ge kura duksa an ɲane. Á de kura ba tara berni ɲanna an ɲane, antara riya-aha-aara, ira wákyiya-aha-aara bademme. <sup>16</sup> Berni ɲanna wá, gevka takarre. Daaci malika ɲanna a kuranaahe, dalbe-aha-aara ufade kerde ba kalkale. Ma am sladɛɛre, ma am hwiya keni ba zawa debu kelaawa ju buwa. An wálá á dem zhegela keni ba estuwa. <sup>17</sup> Daaci a kurese riya-aara keni. Wálá á riya ɲanna deremke, an kul ufade ju ufade áte erva. Una ɲanna wá, a kuran ba seke kura

duksa á emnde. <sup>18</sup> Riya á berni ɲanna baɗemme wá, ta nyanjanaa á ba an jeba á nákwá umele aɲkwa tá ɗaháná an Yaspá, nákwá ɲanna an ɗáráɗza jipu. Berni ɲanna maa, baɗemme ta nderanaa á ba an dindar miyenne, ɗáláwwe ba seke kweteram. <sup>19</sup> Nákwá-aha na ta fanaa ekte ge riya ɲanna maa, baɗemme an cáɗá. Ta caɗanaa an jeba á nákwá-aha umele aɲkwa tá an ɗáráɗza jipu, nákwá-aha ɲanna jeli gergere baɗemme. Zunɲwire á nákwá-aha á ekte á riya ɲanna, ta caɗanaa an Yaspá, buwire, ta caɗanaa an Safira, keyire, ta caɗanaa an Kaldaidaun, ufaɗire ta caɗanaa an Imiradi, <sup>20</sup> ilyebire ta caɗanaa an Sardunisu, unkwahire ta caɗanaa an Sardiyus, vuyire ta caɗanaa an Kirisauliti, tiisire ta caɗanaa an Bairil, ɲane jeli slerekke. Maselmanire tá caɗanaa an Tupas, kelaawire ta caɗanaa an Kirisauparasu, kelaawa jemtekwire ta caɗanaa an Turkuwas, ɲane jeli lipela. Kelaawa ju buwire ta caɗanaa an Amaitistu. <sup>21</sup> Amá wákyiya-aha kelaawa ju buwa na áte riya á berni ɲanna, ta fafanu ba jeba á nákwá umele aɲkwa zariya jipu ákura paare, amá heɗaaka. Ba kelaa wákyiya ta fanu nákwá ɲanna palle. Baráma am huɗe á berni ɲanna wá, ba dindar miyenne, ɗáláwwe ba seke kweteram.

<sup>22</sup> Puwanteka ice-aaruwa ɗekideki áte mashidi am berni ɲanna, aɗaba Dadaamiya Yaakadada, antara egɗza zhel kyawe tá aɲkwa am huɗe-aara. Aɗaba una ɲanna baaka mashidi na.

<sup>23</sup> Tara vaciya antara tere keni ta baaka ɗekideki. Aɗaba ɗemɗemire á Dadaamiya hyephye, Eɗza zhel kyáwe keni aɲkwa á mára parakkire-aara

am huɗe á berni ɲanna baɗemme. <sup>24</sup> Emnde na ndza tá am duniya, tá am berni ɲanna, tá aɲkwa já ɗába á ba áte parakkire ɲanna. Emnde na ndza ta slekse-aha am duniya na keni, halarantehálá sleksire-aatare ɲanna á dem huɗe-aara. <sup>25</sup> Wákyiya-aha áte riya á berni ɲanna tá heɗeka ɗekiɗeki, á njá á ba an wácene, aɗaba ɓaaka vayiya mázla-aara. <sup>26</sup> Sleksire, antara duksa shagera na ndza am duniya na, watse baɗemme tá de ndakaná á ba am berni ɲanna. <sup>27</sup> Baɗemme á názena aɲkwa harám am huɗe-aara maa, á demka á dem berni ɲanna ɗekiɗeki. Emnde a mága názu zlayeka, antara emnde a fida wá, ɓaaka baráma ge itare ɗekiɗeki á dem huɗe-aara, sey ba emnde na an puwa zhera-aha-aatare am wakita á emnde a shifa na á zleka na, wakita á egdza zhel kyáwe na. Sey ba itare palle una watse tá dehuwa.

## 22

<sup>1</sup> Daaci malika ɲanna a naba mariya guwa, aɲkwa á kelá yáwe á shifa átekwa, aɲkwa á maga wulwulire ba seke kweteram. Yáwe ɲanna, á kela á sawa am tate na tá átekwa tara Dadaamiya tá am kurshi á sleksire-aatare antara egdza zhel kyáwe. <sup>2</sup> Daaci yáwe ɲanna á kelá á ba áte baráma am huɗe á berni ɲanna. Aɲkwa náfa á shifa áte we á guwa ɲanna, áte iga guwa ɲanna, antara ásehuna-aara keni ba ɲane. Náfa á yá egdzere ser kelaawa ju buwa áte iva palle. Ba kelaa tere, á yá ba egdzere. Hyema-aara keni kurgune ge emnde na ta sawa á sa am larde-aha am duniya na. <sup>3</sup> Baɗemme á názena

a nyainyanvaa Dadaamiya á taa demka á dem berni ñanna ðekidëki.

Tara Dadaamiya, antara egdza zhel kyáwe tá aᅇkwa á njanja am kurshi á sleksire am berni ñanna. Emnde a slera-aara tá aᅇkwa kezlan ugje ge ñane. <sup>4</sup> Itare wá, tá de nanna wafke á Dadaamiya ba shagera, watse tá shá zhera-aara áte wafke-aha-aatare baðemme. <sup>5</sup> Vayiye wá, watse baaka ðekidëki, watse baaka wedere á parakkire umele ðekidëki, ma kára á wáye, ma vaciya keni. Adaba ba Dadaamiya Yaakadada an ire-aara una á de geva parakkire na á hyetehye áte emnde baðemme. Daaci tá de zá sleksire-aatare emnde dem ba ge ðekidëki.

### *Yaisu aᅇkwa á eptsa*

<sup>6</sup> Daaci a ba malika á elvan ge iya: «Elva-aha na wá, baðemme ba jirire, baaka fida am huðe-aara ðekidëki. Ba Dadaamiya una ndza a vaterte Shedekwe-aara ge nabi-aha, zlaðe ádaliye, a belaa malika-aara ge emnde a slera-aara, ge se maraterá názu herzhe watse á magava ba jirire na.» A zla elva-aara estuwa.

<sup>7</sup> «Ya baa ba kure! Náwa herzhe yá aᅇkwa duwa, yá de gedatertegedá emnde na má tsu-fartetsufa elva a nabiye na am huðe á wakita na.»

<sup>8</sup> Iya Yuhanna wá, ya cenanaa á ba an hyema-aaruwa duksa-aha ñanna, ya nanna an ice-aaruwa. Am sarte na cenanvaacena, zharanaazhárá duksa-aha ñanna ba shagera, kreppe ya naba mbedehe am sera á malika na a mariyaa duksa-aha ñanna, yá kezlan ugje. <sup>9</sup> Amá a naba piyite: «Maᅇka una,» a ba ñane á elvan ge

iya. «Iya keni ya ba sleslera á Dadaamiya ba seke kure antara egdzara mama-aha á ña nabi-aha umele. Ya ba seke emnde na ta de d̄aba názena ka puweta ka kina an ervaun̄de-aatare bademme. Kezlankezla ugje ba ge Dadaamiya palle.»

<sup>10</sup> Názu a binaa ñane zlaɓe ádaliye, a ba ñane: «Elva-aha na wá, a tsekwanaa ba Dadaamiya. Shebatervuweka elva-aha ñanna ge emnde. Adaba herzhe watse á magava duksa-aha ñanna. <sup>11</sup> Názu yá bakurná ya wá: Má ura a eksese mága kelaadire, a naba emmága ñane. Edda una a eksese mága harám, a naba emmága ñane. Edda una ñane a eksese mága maggwire, a yanka emmága-aara. Edda una ñane a eksese mága cudef̄d̄ire, a yanka, a emmága cudef̄d̄ire.»

<sup>12</sup> A ba Yaisu: «Náwa herzhe yá an̄kwa duwa antara lácfá-aaruwa am erva yá de tegakurtega. Amá wá, ma ware keni yá de vanta á ba áte názena ndza a maganaa edda-aara. <sup>13</sup> Ba iya una ya zuññwe arge duksa bademme, am halavuwa á duksa bademme keni ba iya ñanna zlaɓe ádaliye. Ya slekatafke keni ba iya, ya slekataliya keni ba iya.»

<sup>14</sup> Má ba gefa wá, watse tá shansha ba emnde na tá yanka liya am nan̄gyuwe-aatare d̄ekid̄eki na. Itare wá, watse tá shansha baráma á dem berni, tá de zá egdza á náfa á shifa na ba seke una tá kataná itare. <sup>15</sup> Amá emnde a mága ñgud̄iyire, antara emnde a mága náfa, emnde a mága gwardzire, emnde a ceba shifa, an emnde a mága hele, ira emnde na tá njá á ba an fida am

mhuwe na, emnde ɲanna baɗemme wá, itare tá taa demka á dem berni ɲanna ɗekideki.

<sup>16</sup> «Iya Yaisu, ya belakuraa malika-aaruwa, ganakini á de balakursebáale duksa-aha ɲanna baɗemme ge kure aiklaisiya-aha. Ya wulfe á \*Dawuda ɲará ba iya, ya terlyakwa á ireɲlya keni ba iya.»

<sup>17</sup> Daaci a ba tara Shedekewe Cuɗeɗɗe, antara larusa á egdza zhel kyáwe: «Ane! naba sawa». Ma a cenanaa ware keni, ɲane keni a bánba: «Sawa». Ma á wáná ndera ge ware keni, sawmbare shawushe yáwe á shifa. Ma a se katanaa ware yáwe ɲanna keni, tá vante ba dey.

*Elva na am halavuwa á elva-aha*

<sup>18</sup> Iya Yuhanna wá, náwa yá aɲkwa fater magiya ge emnde na tá aɲkwa cená elva á nabiyyire am wakita na: Ma ware una a far názá-aara ge názena am wakita na keni, Dadaamiya á de fanaarfe ge ɲane masiba-aha ɲanna á ndahaná wakita na. <sup>19</sup> Ma ware una a gulese elva a nabiyyire na am huɗe á wakita na keni, Dadaamiya á de tsakese dza-aara am egdzara á náfá á shifa aɲkwa an puwa am wakita na. Watse baaka sleɗe á edda-aara ba ɗekideki am berni cuɗeɗɗe na á ndahaná wakita na.

<sup>20</sup> A bánntsa edda una a magaa seydire á ba an jirire áte elva-aha ɲanna baɗemme na: «Ba jirire, náwa yá á ba áte we á sera, yá aɲkwa duwa.»

\*Aamin! Naba sawa ka Yaakadada Yaisu!

<sup>21</sup> Yaakadada Yaisu a hyantehye ɲgurna-aara ma áte ware keni baɗemme.

**Wakita á Dadaamiya**  
**La Bible en wandala**

copyright © 1999 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Wandala)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-12-01

---

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source  
files dated 29 Jan 2022

dec75dd5-4784-5059-aa00-668d508a6b0d